

Apstiprināts ar Bauskas rajona padomes
2007.gada 26.aprīļa
Sēdes lēmums(protocol Nr.4. 1.p.)
Padomes priekšsēdētājs _____ A.Okmanis

Bauskas rajona tūrisma attīstības stratēģija 2007.-2013.gadam

Bauska
2007

BAUSKAS RAJONA TŪRISMA ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA

SATURS

KOPSAVILKUMS	lpp
IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI	4
IZMANTOTIE TERMINI	5
IEVADS	6
1. TŪRISMA ATTĪSTĪBAS VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS	8
1.1. Tūrisma vieta valsts ekonomikā	9
1.2. Tūrisma pārvalde, organizācijas un to kompetence	11
1.3. Tūrisma attīstību reglamentējošie dokumenti	14
2. ESOŠĀS SITUĀCIJAS IZVĒRTĒJUMS BAUSKAS RAJONĀ	18
2.1. Bauskas rajona tūrisma attīstības stratēģijas 2002.-2005.gadam izvērtējums	19
2.2. Tūrisma resursi	19
2.2.1. Dabas resursi	19
2.2.2. Kultūrvēstures resursi	21
2.2.3. Muzeji un citi apskates objekti, īpašie piedāvājumi	21
2.2.4. Naktsmītnes	23
2.2.5. Aktīvās atpūtas iespējas	24
2.2.6. Pasākumi	26
2.2.7. Tūrisma infrastruktūra	27
2.2.8. Citi tūrisma pakalpojumi un serviss	27
2.2.9. Tūrisma produkti	28
2.2.10. Cilvēkresursi	29
2.2.11. Tūrisma informācija	29
2.2.12. Tūrisma attīstības teritorijas	31
2.2.13. Tūristu aptaujas analīze	31
2.2.14. Galvenās identificētās problēmas, priekšlikumi, iespējas	36
3. TŪRISMA NOZARES PERSPEKTĪVĀ ATTĪSTĪBA BAUSKAS RAJONĀ NO 2007 LĪDZ 2013.GADAM	40
3.1. Vīzija	40
3.2. Mērķis	40
3.3. Attīstības prioritātes	40
4 RĪCĪBAS PLĀNS 2007-2013.GADAM	41
4.1. Rīcība: Attīstīt kvalitatīvu tūrisma piedāvājumu	42
4.2. Rīcība: Attīstīt ilgtspējīgus tūrisma produktus un pakalpojumus	43
4.3. Rīcība: Attīstīt rajona tūrisma statistikas un pētījumu sistēmas izveidi	45
4.4. Rīcība: Attīstīt informācijas pieejamību un aprites sistēmu, veikt rajona tūrisma mārketingu	46
4.5. Rīcība: Attīstīt tūrisma infrastruktūru un drošu vidi	48
4.6. Tūrisma attīstības stratēģijas un Rīcības plāna atjaunošanas, izstrādes, īstenošanas un izvērtēšanas kārtība	50
IZMANTOTĀ LITERATŪRA	51

PIELIKUMI UN KARTES

Pielikumi

Nr.1. Tūrisma tiesiskā bāze	52
Nr.2. Galvenās tūrisma tendences Eiropā un pasaulē	56
Nr.3. Bauskas rajona tūrisma attīstības stratēģijas 2002.-2005.gadam Rīcības plāna izpilde un analīze	58
Nr.4. Bauskas rajona tūrisma piedāvājums uz 25.01.2007.	66
Nr.5. Tūrisma potenciāls un tā izmantošana kultūras mantojuma objektiem Bauskā un tās apkārtnē	73
Nr.6. Kafējnīcas	76
Nr.7. Tūrisma pakalpojumu sniedzēju informācijas nesēji	77
Nr.8. Tūristu aptaujas anketas	80
Nr.9. Tūrisma attīstības stratēģijas izstrādes darba grupa un konsultanti	82

Kartes

Nr.1. Muzeji un citi apskates objekti	83
Nr.2. Naktsmītnes	
Nr.3. Aktīvā atpūta	
Nr.4. Vimbu makšķerēšanas vietas	
Nr.5. Pirtis	
Nr.6. Bauskas rajona tūrisma teritorijas	

KOPSAVILKUMS

Tūrisms Latvijā tiek raksturots kā viena no galvenajām tautsaimniecības nozarēm – daba un kultūrvide ir nozīmīgi resursi, kas ļauj šai nozarei attīstīties.

Lai tūrisma attīstība Bauskas rajonā noritētu koordinēti un plānoti, Bauskas rajona padome 2006.gada septembrī izveidoja darba grupu (Pielikums Nr.6.), kura veica situācijas izpēti un analīzi, veica SVID analīzi, noformulēja problēmas, noteica attīstības vīziju, mērķus, galvenās attīstības prioritātes, izveidoja Rīcības plānu 2007.-2013.gadam.

Stratēģija veidota no 4 nodaļām: Tūrisma attīstības vispārējais raksturojums; Esošās situācijas izvērtējums; Tūrisma attīstības perspektīvas; Rīcības plāns un Pielikumi.

Tūrisma attīstības vispārējā raksturojumā apskatīta tūrisma vieta valsts ekonomikā, tūrisma pārvalde, organizācijas un to kompetences, kā arī tūrisma attīstību reglamentējošie dokumenti.

Esošās situācijas izvērtējumā izanalizēta Bauskas rajona tūrisma attīstības stratēģija 2002.-2005.gadam, analizēti tūrisma resursi, produkts, infrastruktūra, attīstības teritorijas, 2006.gada vasarā projekta ietvaros veiktās tūristu aptaujas analīze, identificētas problēmas.

Atsevišķā nodaļā ir definēta Bauskas rajona tūrisma attīstības vīzija, noteikti attīstības mērķis un attīstības prioritātes 2007.-2013.gadam.

Bauskas rajona tūrisma attīstības mērķis 2007.-2013.gadam ir attīstīt kvalitatīvu un ilgtspējīgu tūrisma produktu, veicinot Bauskas rajona ekonomisko attīstību.

Tūrisma attīstības stratēģijas sadaļā Rīcības plāns ir izvirzītas 5 attīstības prioritātes 2007.-2013.gadam:

1. Attīstīt kvalitatīvu tūrisma piedāvājumu;
2. Attīstīt ilgtspējīgus tūrisma produktus un pakalpojumus;
3. Attīstīt un izveidot tūrisma statistikas un pētījumu sistēmu;
4. Attīstīt informācijas pieejamību un informācijas aprites sistēmu, veikt tūrisma mārketingu;
5. Attīstīt tūrisma infrastruktūru un drošu vidi.

Stratēģijā iekļauti 9 pielikumi un 6 kartes.

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

ANO PTO	ANO Pasaules Tūrisma organizācija
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
EM	Ekonomikas ministrija
ES	Eiropas Savienība
FM	Finanšu ministrija
IKP	Iekšzemes kopprodukts
IKT	Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas
LATTŪRINFO	Latvijas tūrisma informācijas sniedzēju organizācija
LC	Lauku Ceļotājs
LTKP	Latvijas Tūrisma konsultatīvā padome
LVS	Latvijas Valsts standarts
MK	Latvijas Republikas Ministru kabinets
MMB	Mednieku makšķerņu biedrība
PTAC	Patērētāju tiesību aizsardzības centrs
RP	Rajona padome
NVO	Nevalstiskās organizācijas
TA	Tūrisma asociācija
TAVA	Tūrisma attīstības valsts aģentūra
TIB	Tūrisma informācijas birojs
TIC	Tūrisma informācijas centrs
TIP	Tūrisma informācijas punkts
TKI	Tūrisma Kvalitātes institūts
VKPAI	Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija
IU	Individuālais uzņēmums
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SVID	Stiprās, vājās puses, iespējas, draudi
VPP	Valsts un privātā sektora partnerība
ZPR	Zemgales plānošanas reģions
ZTA	Zemgales Tūrisma Asociācija

IZMANTOTIE TERMINI

- **aktīvais tūrisms** - tūrisma veids, kurā tūrists visas nepieciešamās darbības veic pats;
- **dabas tūrisms** - tūrisma veids, kura mērķis ir izzināt dabu, apskatīt raksturīgas ainavas, biotopus, novērot augus un dzīvniekus dabiskajos apstākļos, kā arī izglītoties dabas aizsardzības jautājumos;
- **kultūras tūrisms** - tūrisma veids, kura galvenais mērķis ir iepazīšanās ar kultūrvēsturisko mantojumu un ievērojamām vietām;
- **ilgtspējīga attīstība** – Attīstība, kas nodrošina šodienas vajadzību apmierināšanu, neradot draudus mākamā paaudžu vajadzību apmierināšanai. Ilgtspējīgā attīstībā vienlīdz būtiskas ir visas trīs dimensijas (jomas, sektori) – vides, ekonomiskā un sociālā.
- **īpaši aizsargājamās dabas teritorijas** – Ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā un tiek izveidotas, aizsargātas un apsaimniekotas nolūkā aizsargāt un saglabāt dabas daudzveidību, nodrošināt zinātniskos pētījumus un vides pārraudzību, kā arī saglabāt sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas. (Nacionālie parki, dabas parki, dabas liegumi, dabas pieminekļi u.c.).
- **NATURA 2000 teritorijas** – Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīkls, kuru galvenais izveides mērķis ir Eiropā retu un apdraudētu augu un dzīvnieku sugu un to dzīves vietu (biotopu) aizsardzība.
- **starpautiskais tūrisms** - ārvalstnieku tūrisms Latvijas teritorijā (tūrisma pakalpojumu eksports) vai Latvijas iedzīvotāju tūrisms ārvalstīs (tūrisma pakalpojumu imports);
- **tūrisms** - personas darbības, kas saistītas ar ceļošanu un uzturēšanos ārpus savas pastāvīgās dzīvesvietas brīvā laika pavadīšanas, lietišķo darījumu kārtošanas vai citā nolūkā ne ilgāk kā vienu gadu;
- **tūrists** - fiziskā persona, kura ceļo ārpus savas pastāvīgās dzīvesvietas ne ilgāk kā vienu gadu, uzturas sabiedriskā vai privātā mājvietā ne mazāk kā vienu nakti un apmeklētajā vietā neveic algotu darbu;
- **tūrisma aģentūra** - komersants, kas pilda starpnieka funkcijas starp klientiem un tūrisma operatoriem vai citiem pakalpojumu sniedzējiem;
- **tūrisma infrastruktūra** - tūrisma nozares un ar to saistīto citu nozaru (transporta, tirdzniecības, sakaru, kultūras, veselības aizsardzības u.tml.) pakalpojumu kopums, kas nodrošina tūrisma nozares darbību;
- **tūristu mītne** - ēka, ēku grupa vai labiekārtota vieta (teritorija), kurā komersants vai saimnieciskās darbības veicējs nodrošina tūristu diennakts izmitināšanu un apkalpošanu;

- **tūrisma nozare** - tautsaimniecības nozare, kuras uzdevums ir tūrisma pakalpojumu sagatavošana un sniegšana;
- **tūrisma operators** - komersants, kas izstrādā un pārdod kompleksus tūrisma pakalpojumus;
- **tūrisma pakalpojums** - mērķtiecīga darbība tūristu interešu un vajadzību apmierināšanai;
- **tūrisma produkts** – jebkura prece, maksas vai bezmaksas pakalpojums, produkcija, cilvēka darbības radītas bagātības, vērtības un apstākļi vai to kopums, kam piemīt reāla patēriņa vērtība un kurus tūrisma un citu tautsaimniecības nozaru uzņēmumi un organizācijas ražo, izveido, rada vai pielāgo tūristu interešu un vajadzību apmierināšanai.
- **tūrisma resursi** - dabas un cilvēka veidotu faktoru un norišu kopums, kas piesaista tūristu emocionālās, garīgās, fiziskās un dziednieciskās intereses;
- **vietējais tūrisms** - Latvijas iedzīvotāju tūrisms Latvijā;
- **lauku tūrisms** - tūrisma veids, kura mērķis ir, balstoties uz vietējiem sociāliem, kultūras un dabas resursiem, piedāvāt tūristiem iespēju atpūsties vai izmantot tūristu mītnes lauku teritorijā;
- **ekotūrisms** - ilgtspējīgs, videi draudzīgs tūrisms, kura galvenais mērķis ir veicināt dabas un kultūras vērtību izzināšanu un vides aizsardzību, kā arī pilnveidot sabiedrībā vides izglītību un apziņu;
- **tūristu gids** - fiziskā persona, kurai ir sertificēšanas institūcijas izdots profesionālās kvalifikācijas sertifikāts un kura vada tūristus un ekskursantus noteiktā apvidū un viņu izraudzītajā valodā iepazīstina ar kultūras un dabas vērtībām.

IEVADS

Dokumenta mērķis un uzdevums

Bauskas rajona Tūrisma attīstības stratēģijas mērķis ir noteikt galvenās attīstības prioritātes 2007.-2013.gadam.

Stratēģijas galvenais uzdevums - izstrādāt Bauskas rajona tūrisma attīstības Rīcības plānu 2007.-2013.gadam.

Dokumenta uzbūve

Izstrādājot Stratēģiju ņemta vērā Latvijas Tūrisma attīstības programma 2006.-2008.gadam, Bauskas rajona teritorijas plānojums 2003.-2015.gadam, Bauskas pilsētas tūrisma attīstības un mārketinga stratēģija 2006.-2011.gadam.

Visa skaitliskā informācija un statistiskie dati ir saņemti no Bauskas rajona tūrisma informācijas centra. Tūristu aptaujas rezultāti ņemti no Bauskas pilsētas Domes projekta ietvaros 2006.gada vasarā veiktās aptaujas Bauskas pilsētas tūrisma attīstības un mārketinga stratēģijai 2006.-2011.gadam.

Bauskas rajona tūrisma attīstības stratēģija sastāv no 4 nodaļām:

1. Tūrisma attīstības vispārējā raksturojuma;
2. Esošās situācijas izvērtējuma Bauskas rajonā;
3. Tūrisma nozares perspektīvās attīstības Bauskas rajonā no 2007.gada līdz 2013.gadam;
4. Rīcības plāna;

Dokumenta lietotāju grupas

1. Bauskas rajona pašvaldību pārstāvji – deputāti, attīstības un plānošanas nodaļu speciālisti, iestāžu vadītāji;
2. Bauskas rajona tūrisma informācijas centrs;
3. Bauskas rajona tūrisma produktu un pakalpojumu sniedzēji (muzeji un apskates objekti, naktsmītnes, ēdināšanas, aktīvās atpūtas u.c. tūrisma uzņēmēji);
4. Nevalstiskās organizācijas, kuras ir iesaistītas vai vēlas iesaistīties tūrisma attīstības veidošanā;
5. Tūrisma attīstībā ieinteresētie indivīdi un sabiedrības grupas, potenciālie tūrisma uzņēmēji.

1. TŪRISMA ATTĪSTĪBAS VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS

1.1. Tūrisma vieta valsts ekonomikā

Eiropā un visā pasaulē tūrisms ir viena no vadošajām un visstraujāk augošajām nozarēm un tiek uzskatīts par stratēģisku ekonomiskās attīstības un nodarbinātības prioritāti. Saskaņā ar Pasaules Tūrisma organizācijas (PTO) statistikas datiem, tūrisms ir pasaulē lielākais eksporta ienākumu avots ar nozīmīgu darbavietu skaitu, kā arī svarīgs reģionālās un sociālās attīstības faktors. Tūrisms un ar to saistītās nozares veido 10,4% no pasaules IKP, ar 200 milj. nodarbināto un gandrīz 700 milj. starptautisko tūristu katru gadu. Pēc Pasaules ceļojumu un tūrisma padomes prognozēm tūrisma un ar to saistītās nozares ieguldījums pasaules IKP līdz 2014. gadam pieaugs par 3,7% gadā un attiecīgi būs 10,9%. Tiek prognozēts, ka tūrisma nozares tiešais ieguldījums pasaules IKP līdz 2014. gadam paliks nemainīgs 3,8%, tomēr tā apjoms katru gadu pieaugs par 3,3%.¹

Savukārt Eiropa ir visvairāk apmeklētais tūrisma reģions pasaulē, to apmeklē 60% no starptautiskajiem ceļotājiem pasaulē. Līdz 2020. gadam PTO prognozē starptautisko tūristu skaita palielināšanos par 3% katru gadu. Tomēr, palielinoties citu pasaules reģionu popularitātei, Eiropu kā galamērķi izvēlēsies 45,9% no visiem starptautiskajiem ceļotājiem.

Pēc Pasaules ceļojumu un tūrisma padomes datiem līdz 2014. gadam tiek prognozēts 2,4% liels ikgadējais pieaugums, 2014. gadā sasniedzot 660,8 miljardi USD jeb 4,3% no IKP.

Latvijas tūrisma nozares īpatsvars IKP ir sasniedzis 1,8%. 2006. gada 9 mēnešos Latviju apmeklējuši 3,6 milj. ārzemju ceļotāju, kas ir gandrīz tikpat cik 2005. gadā kopumā. Ārvalstu viesi Latvijā 2005. gadā iztērējuši 199,9 milj. Ls, bet 2006. gada 9 mēnešos jau 208,6 milj. Ls. Neskatoties uz šiem pozitīvajiem rādītājiem, tūrisma bilance Latvijā joprojām ir negatīva (2005. gadā -122,2 milj. Ls; 2006. gada 9 mēnešos - 86 milj. Ls), jo Latvijas iedzīvotāji joprojām ārzemēs tērē vairāk naudas nekā ārvalstu tūristi Latvijā. Lai izlīdzinātu šo starpību, svarīgi ir palielināt ārvalstu viesu uzturēšanās ilgumu un Latvijā atstātās naudas daudzumu. Šis mērķis realizējams, veicinot dažādu tūrisma produktu inovācijas gan uzņēmumu, gan valsts līmenī.

Lai nodrošinātu Latvijas Tūrisma attīstības politikas pamatnostādnes 2004.–2008. gadam noteikto mērķu sasniegšanu, 2006. gadā tika apstiprināta Latvijas Tūrisma attīstības programma 2006.–2008. gadam. Programmas galvenais mērķis ir 2006.–2008. gadā nodrošināt tūrisma nozares pievienotās vērtības ikgadējo pieaugumu 10%–15% apmērā un tūrisma nozares īpatsvara IKP pieaugumu 20 % gadā (faktiskajās cenās).²

¹ Skat. Galvenās tūrisma tendences Eiropā un pasaulē Pielikumā Nr.1, Latvijas Tūrisma attīstības programma 2006-2008. gadam

² Latvijas Tūrisma attīstības programma 2006-2008. gadam, informatīvā daļa

Latvijas tūrisma politikas pamatprincipi³

Tūrisma ilgtspējīgas attīstības princips – tūrisma nozare tiek attīstīta, nodrošinot sabiedrības vajadzības, vienlaicīgi panākot, lai tūrisma izaugsmes tempi pārsniegtu vides piesārņojuma un resursu patēriņa tempus. Tūrisma resursi tiek saglabāti ilglaicīgai izmantošanai nākotnē, vienlaicīgi dodot labumu mūsdienu sabiedrībai.

Decentralizācijas/ subsidiaritātes princips - kompetence tūrisma jautājumu risināšanā tiek nodota no augstāka pārvaldes līmeņa uz zemāku pārvaldes līmeni, kā arī lēmumu pieņemšanā tiek iesaistīta visa sabiedrība, īpaši veicinot pašiniciatīvu. Lēmumi tiek pieņemti un realizēti tajā līmenī – vietējās kopienas, valsts vai pašvaldību institūciju, tūrisma profesionālo organizāciju, Latvijas Tūrisma konsultatīvās padomes, u.c. – kurā tie ir iedarbīgākie un efektīvākie.

Viesmīlības princips - ikvienam tūristam visā ceļojuma laikā tiek nodrošināts fiziskais un psiholoģiskais komforts. Potenciālais tūrists interesējošo informāciju par Latviju saņem savā pastāvīgajā dzīves vietā. Komunikācija ar tūristu tiek uzturēta visa viņa ceļojuma laikā.

Pievilcīga un savdabīga tūrisma tēla veidošanas un uzturēšanas princips - notiek aktīvas darbības pozitīva Latvijas tūrisma tēla veidošanā, kā arī Latvijas tūrisma produktu un pakalpojumu piedāvājuma paplašināšanā.

Sadarbības un pašiniciatīvas princips – tiek nodrošināta privātā kapitāla un administrēšanas metožu piesaiste valsts funkciju veikšanai. Valsts vai pašvaldības institūciju un privāto uzņēmumu kopējie projekti tiek izstrādāti, lai pēc iespējas efektīvāk apmierinātu sabiedrības vajadzības ar atbilstošu ieguldījumu, risku un ieguvumu sadalījumu.

Modernizācijas princips - tūristiem ir iespēja iegūt pilnīgu informāciju par tūrisma iespējām Latvijā un plānot savu ceļojumu, kā arī rezervēt un apmaksāt dažādus pakalpojumus Internetā. Tūrisma objektos tiek ieviestas resursus taupošas tehnoloģijas.

Mobilitātes un pieejamības princips - tiek nodrošināta iespēja tūristiem brīvi pārvietoties, nodrošinot atbilstošu infrastruktūru un robežšķērsošanu. Tūrisma objekti, infrastruktūra un pakalpojumi ir pieejami cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, ģimenēm ar bērniem, jauniešiem, maznodrošinātajiem. Pieejami kvalitatīvi visu veidu transporta pakalpojumi par pieejamām cenām

Profesionalitātes princips - tiek veicināta izglītība tūrisma nozarē, nodrošinot to ar kvalificētiem un profesionāliem speciālistiem.

Drošības princips - preventīvi tiek novērsti iespējamie tūristu apdraudējumi, viņi tiek nodrošināti ar informāciju par paaugstināta riska teritorijām, kā arī par veicamajiem pasākumiem, lai novērstu iespēju saslimt vai inficēties ceļojuma laikā. Tūristi tiek nodrošināti ar patiesu un aktuālu informāciju par nepieciešamajiem drošības pasākumiem, kā arī par to, kur meklēt palīdzību ārkārtas situācijā.

³ Latvijas Tūrisma attīstības programma 2006-2008.gadam Pielikums Nr.3

1.2. Tūrisma pārvalde, organizācijas to kompetences

Kompetences, atbildību un uzdevumus tūrismā nosaka Tūrisma likums un Ministru kabineta noteikumi.

Ekonomikas ministrija (EM) ir **centrālā valsts institūcija**, kas atbild par tūrisma attīstības politikas izstrādi un īstenošanu (līdz 2003. gada 1. martam tā bija Vides ministrijas kompetence).

Nosakot tūrismu par vienu no politiskajām un ekonomiskajām prioritātēm, valdība ir veicinājusi nozares ekonomiskās izaugsmes paātrināšanu un radījusi pozitīvus priekšnoteikumus tūrisma daļas tiešajos un netiešajos ieņēmumos no valsts, tās ekonomikas palielināšanai.

Ekonomikas ministrijas kompetence tūrisma jomā ir noteikta tās nolikumā. Ekonomikas ministrijā kopš 2003. gada jūnija ir izveidots **Tūrisma departaments**, kas atrodas Valsts sekretāra pakļautībā. Departamenta uzdevumi noteikti tā reglamentā. Departamenta galvenās funkcijas:

- organizēt tūrisma attīstības valsts politikas izstrādi un pārraudzīt tās īstenošanu;
- pilnveidot tūrisma normatīvo bāzi;
- veicināt ilgtspējīga tūrisma attīstību valstī un Latvijas tūrisma nozares integrāciju starptautiskā tūrisma aprītē.

EM pārraudzības institūcija **Tūrisma attīstības valsts aģentūra (TAVA)** atbild par tūrisma politikas īstenošanu un ir galvenā valsts institūcija, kas nodarbojas ar tūrisma mārketingu Latvijā. Saskaņā ar Tūrisma likumu TAVA:

- popularizē ārvalstīs tūrisma iespējas Latvijā;
- organizē to uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) piedalīšanos starptautiskajos gadatirgos, kuri sniedz tūrisma pakalpojumus;
- piesaista privāto un nevalstisko organizāciju finanšu līdzekļus tūrisma attīstībai;
- veido un uztur Latvijas tūrisma informācijas datu bāzi;
- veido ārvalstīs un Latvijā tūrisma informācijas birojus, kas ir Tūrisma attīstības valsts aģentūras struktūrvienības;
- veic vietējā un starptautiskā tūrisma tirgus izpēti;
- Ministru kabineta noteiktajā kārtībā izveido datu bāzi, kurā reģistrē tos komersantus, kuri sniedz tūrisma pakalpojumus.

Tūrisma attīstības valsts aģentūrai ir 4 **reģionālie biroji Latvijā** (Kurzemes, Vidzemes, Latgales, Zemgales) un 5 **biroji ārvalstīs** (Vācijā, Krievijā, Somijā, Zviedrijā, Lielbritānijā).

TAVA Zemgales birojs atrodas Bauskā, Bauskas pilī. Biroja galvenie uzdevumi ir pastāvīgi apkopot reģiona tūrisma informāciju, veicināt sadarbību ar tūrisma uzņēmējiem un organizācijām reģionā, piedalīties TAVA izdoto reklāmas materiālu sagatavošanā un žurnālistu vizīšu uzņemšanā, projektu realizēšanā. Bauskas rajona TIC un tūrisma pakalpojumu sniedzēju interesēs ir sadarboties ar TAVA Zemgales biroju un sniegt nepieciešamo informāciju un atbalstu organizētajām aktivitātēm.

Latvijas Tūrisma konsultatīvā padome (LTKP) ir konsultatīva un koordinējoša valsts institūcija, kura veicina tūrisma politikas īstenošanā iesaistīto ministriju, pašvaldību, privātā sektora un sabiedrisko organizāciju sadarbību. Padomes lēmumiem ir ieteikuma raksturs. LTKP darbu regulē MK 29.11.2003. noteikumi Nr.666 "Latvijas Tūrisma konsultatīvās padomes nolikums". Bauskas rajona tūrisma attīstības intereses LTKP pārstāv Zemgales Tūrisma Asociācija.

LTKP galvenās funkcijas ir saskaņot tūrisma politikas īstenošanā iesaistīto valsts un pašvaldību institūciju, privātā sektora un nevalstiskā sektora intereses un darbību, veicināt tūrisma nozares integrāciju valsts sociāli ekonomiskās attīstības procesā, atbalstīt Latvijas tūrisma produktu un pakalpojumu mārketinga pasākumus Latvijā un ārvalstīs, kā arī izskatīt citus aktuālus, ar tūrisma nozares attīstību saistītus jautājumus.

LTKP ir tiesības izveidot darba grupas un komisijas tūrisma attīstības jautājumu risināšanai, kā arī izskatīt jebkuru nozarei svarīgu jautājumu, ja nepieciešams, pieaicinot padomes sēdēs valsts un pašvaldību amatpersonas, speciālistus, konsultantus, ekspertus, sabiedrisko organizāciju pārstāvjus, kā arī citas personas, sniegt savus slēdzienus un pieņemt lēmumus. LTKP ir izveidojusi pastāvīgi darbojošos **Tūrisma nozares ekspertu padomi**, kas darbojas atbilstoši LTKP apstiprinātam nolikumam.

Reģionālā līmenī svarīgas institūcijas ir:

Biedrība "**Zemgales Tūrisma Asociācija**" (**ZTA**), kuras birojs atrodas Bauskā. Bauskas rajona tūrisma attīstības intereses šajā asociācijā pārstāv Bauskas rajona Tūrisma asociācija. ZTA būtiskākie uzdevumi ir Zemgales tūrisma produkta mārketinga Latvijā un ārvalstīs (tūrisma gadatirgi) un Zemgales reģiona tūrisma interešu pārstāvniecība Latvijas Tūrisma Konsultatīvajā padomē un citās valsts institūcijās.

TAVA Zemgales reģiona birojs (skat. iepriekš Tūrisma attīstības valsts aģentūra).

Zemgales plānošanas reģiona Tūrisma koordinācijas darba grupa (ZPR), kuras darbības mērķis ir saskaņota valsts iestāžu, pašvaldību un NVO, kā arī uzņēmēju u.c. intereses jautājumos, kas saistīti ar Zemgales plānošanas reģiona tūrisma attīstību. ZPR darba grupa risina jautājumus, saistītus ar kopīgo piedalīšanos tūrisma izstādē Balttour, izdod Zemgales praktisko informāciju un Jaunumu avīzi, veic citas tūrisma aktivitātes reģiona mērogā. Bauska rajona tūrisma intereses šajā darba grupā pārstāv Bauskas rajona tūrisma informācijas centrs.

Rajona līmenī tūrisma koordinācijas funkcijas veic:

Bauskas rajona pašvaldības iestāde "Bauskas rajona tūrisma informācijas centrs" (TIC), kas darbojas saskaņā ar Bauskas rajona padomes apstiprinātu Nolikumu. Bauskas rajona TIC mērķis ir:

- informēt par tūrisma pakalpojumiem un sniegt palīdzību tūristiem tūrisma pakalpojumu izmantošanā Bauskas rajonā, iespēju robežās arī Zemgalē, Latvijā; veicināt draudzīgas tūrisma vides veidošanu Bauskas rajonā,
- iniciēt tūrisma attīstības un mārketinga aktivitātes, izstrādāt tūrisma attīstības stratēģiju un plānus, apvienot tūrisma pakalpojumu sniedzējus, tūrisma objektu

apsaimniekotājus un veidot sadarbību starp privāto un publisko sektoru Bauskas rajonā.

Biedrība “Bauskas rajona Tūrisma asociācija” (TA). Tās mērķis ir veicināt tūrisma attīstībai labvēlīgu vidi un sekmēt mūsdienīgas vidi saudzējošas tūrisma nozares attīstību Bauskas rajonā. Asociācijas galvenie darbības virzieni ir savu biedru un rajona tūrisma interešu pārstāvniecība Zemgales Tūrisma Asociācijā, Bauskas rajona lauku partnerībā, pieredzes apmaiņas braucienu un semināru organizēšana, panākt investīciju piesaisti tūrisma industrijas attīstībai Bauskas rajonā, izstrādājot un īstenojot projektus līdzekļu piesaistei. Bauskas rajona TA ir pārstāvēti visi rajona muzeji, Bauskas rajona TIC, SIA „Bauskas Tūrists”, daži naktsmītņu īpašnieki, Kempings „Labirinti”, mini zoo „Dobuļi” u.c.

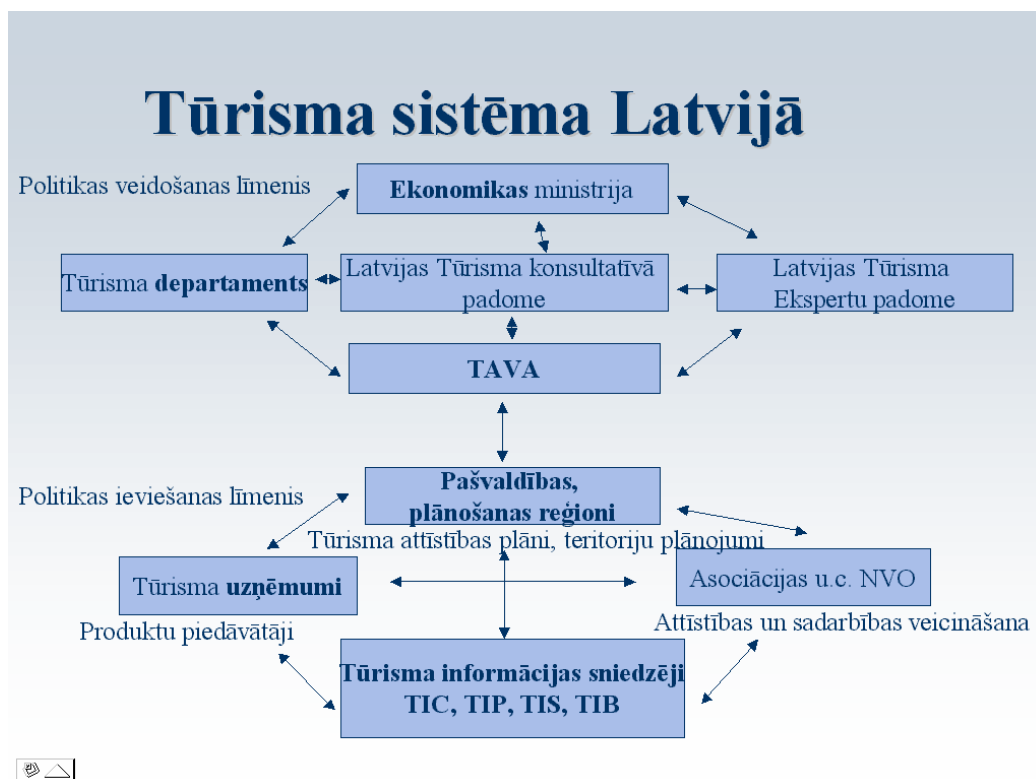
Bauskas pilsētas Domes tūrisma lietu komisija. Tās mērķis ir panākt veiksmīgu tūrisma attīstību Bauskā, veicināt mērķtiecīgu sadarbību starp tūrisma sektorā iesaistītajām pusēm, panākt iespējami lielāka komersantu loka iesaistīšanu kvalitatīvu tūrisma pakalpojumu sniegšanā. Komisijas uzdevumi ir sekmēt tūrisma stratēģijas ieviešanu Bauskā, izvērtēt tai iesniegtos materiālus un sniegt priekšlikumus fiziskām un juridiskām personām par tūrismu un tā attīstību Bauskā; valsts tūrisma politikas īstenošana Bauskā, vadoties no pilsētas vajadzībām un reālajām iespējām; tūrisma attīstības plānošanas dokumentiem pirms to nodošanas apstiprināšanai Domei; Bauskas pilsētas atpazīstamības un tēla veidošanu, sagatavojot informatīvos materiālus, piedaloties izstādēs; sadarbības veicināšana ar jebkuru citu pašvaldības struktūrvienību, komiteju, komisiju, darba grupu un citām institūcijām. Komisijas lēmumiem ir rekomendējošs raksturs.

„Tūrisma likums” nosaka, ka **pašvaldības** tūrisma jomā:

- 1) izstrādā attīstības plānus un teritorijas plānojumus, nosakot tajos tūrisma attīstības perspektīvas;
- 2) saskaņā ar attīstības plānu un teritorijas plānojumu nodrošina resursus un pasākumus tūrisma attīstībai, kā arī savas teritorijas tūrisma iespēju popularizēšanu;
- 3) nodrošina tūrisma objektu saglabāšanu un iespējas tos izmantot tūrisma vajadzībām;
- 4) piedalās tūrisma informācijas centru, punktu un stendu izveidošanā un finansēšanā;
- 5) veicina kultūrizglītojošo darbu tūrisma jomā un veselīga dzīvesveida popularizēšanu.

Latvijā ir arī daudzas citas profesionālās organizācijas, piemēram, Latvijas Lauku tūrisma asociācija “Lauku ceļotājs”, Latvijas Muzeju asociācija, “Viesnīcu restorānu asociācija”, Latvijas kempingu asociācija, Latvijas piļu un muižu asociācija, Latvijas Ekotūrisma savienība, Latvijas Tūrisma gidu asociācija, Latvijas tūrisma informācijas organizāciju asociācija “LATTŪRINFO” u.c.

Tūrisma sistēma Latvijā

1.3. Tūrisma attīstību reglamentējošie dokumenti

Līdz ar Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu Latvijas tūrisma nozares tiesiskā bāze ir veidojusies saskaņā ar Eiropas un pasaules tūrisma attīstības tendencēm un nacionālajām prioritātēm, radot ar tūrisma nozari saistīto normatīvo aktu un politikas plānošanas dokumentu ietvaru⁴.

Tūrisma tiesiskā bāze var tikt iedalīta starptautiskā, nacionālā, reģionālā un lokālā līmenī.

Starptautiskā līmenī kā saistošas tūrisma attīstībai ir minamas vairākas hartas un deklarācijas, ievērojot ilgtspējīgas attīstības principus un nodrošinot tūrisma pakalpojumu kvalitāti.

Latvijas tūrisma valsts politikas pamatu **nacionālā līmenī** veido sekojoši normatīvie akti:

- Tūrisma likums (1998., papildināts 2006.);
- Latvijas Tūrisma attīstības pamatnostādnes 2004. - 2008. gadam (2004);
- Latvijas Tūrisma attīstības programma 2006. - 2008. gadam (2006);

⁴ Skat. Latvijas tūrisma attīstības politikas normatīvā un institucionālā bāze (1997 – 2003) Pielikumā Nr.3.

- Latvijas Tūrisma attīstības rīcības plāns katram tekošam gadam;
- MK Noteikumi par kompleksiem tūrisma pakalpojumiem (2000);
- MK noteikumi par kārtību, kādā izveidojama tūrisma pakalpojumu sniedzēju uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) datu bāze (2002);
- MK noteikumi par Tūrisma fonda nolikumu (2003);

kā arī citi LR normatīvie akti, kas attiecas uz plānošanu, resursu izmantošanu un vides aizsardzību, uzņēmējdarbību, nodokļiem, vīzām, robežšķērsošanu, kā arī starptautiskās konvencijas, starpvalstu līgumi un starpvaldību nolīgumi (par bezvīzu ieceļošanas kārtību, par sadarbību tūrisma jomā u.c.) u.c.

Tūrisma likuma mērķis ir radīt tiesisku pamatu tūrisma nozares attīstībai Latvijā, noteikt kārtību, kādā valsts pārvaldes iestādes, pašvaldības un uzņēmumi (uzņēmējsabiedrības) darbojas tūrisma jomā, un aizsargāt tūristu intereses. Valsts veido tūrisma politiku tā, lai nodrošinātu tūrisma resursu racionālu izmantošanu un aizsardzību un īpaši veicinātu vietējā un starptautiskā tūrisma attīstību. Tūrisma politikas īstenošanai tiek izstrādāta kompleksa un ilglaicīga tūrisma attīstības nacionālā programma, kurā ietverts veicamo pasākumu kopums tūrisma nozares attīstības nodrošināšanai vidējā vai ilgā laika posmā. Tūrisma attīstības valsts politiku īsteno Ekonomikas ministrijas pārraudzībā esošā Tūrisma attīstības valsts aģentūra.

Latvijas Tūrisma attīstības politikas pamatnostādnes nosaka valsts tūrisma attīstības politiku piecu gadu posmam. Pamatnostādņu mērķis – panākt tūrisma īpatsvara pieaugumu Latvijas iekšzemes kopproduktā, pozicionējot un virzot Latviju starptautiskajā tirgū kā atšķirīgu, drošu un atpazīstamu tūrisma galamērķi, palielinot tūristu plūsmu uz Latviju, kā arī veicinot vietējā tūrisma attīstību. Lai sasniegtu tūrisma attīstības politikas mērķi, pamatnostādnēs ir noteikti šādi rīcības virzieni:

1. Latvijas pozicionēšana par drošu un atpazīstamu tūrisma galamērķi, izceļot atšķirīgo, stiprinot Latvijas kā tūrisma labvēlīgas valsts tēlu un nodrošinot Latvijas klātbūtni prioritāros un perspektīvos tūrisma tirgos.
2. Ienākošā un vietējā tūrisma veicināšana Latvijā, attiecīgi nodrošinot labvēlīgu uzņēmējdarbības vidi, veidojot atbilstošu un kvalitatīvu infrastruktūru, veicinot daudzveidīgu un jaunu produktu un pakalpojumu attīstīšanu atbilstoši tūristu interesēm, izmantojot IKT un e-komercijas sasniegumus tūrisma nozares attīstībā, ieviešot kvalitātes pārvaldības sistēmas, attīstot cilvēkresursus un veicinot tūrisma nozares izpēti.
3. Sadarbības veicināšana, optimizējot publiskā un privātā sektora sadarbību, attīstot starptautisko sadarbību, kā arī nodrošinot Latvijas līdzdalību Eiropas un pasaules tūrisma attīstības politikas veidošanā un Latvijas interešu pārstāvēšanu.

Latvijas Tūrisma attīstības programma 2006. - 2008. gadam ir izstrādāta, lai nodrošinātu Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnēs 2004. - 2008. gadam noteikto mērķu sasniegšanu. Tās mērķis ir nodrošināt Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnēs noteikto tūrisma attīstības politikas mērķu sasniegšanu. Programmas izvirzītie mērķi un uzdevumi saskan ar reģionālajās attīstības programmās izvirzītajiem, un programmā iekļautie pasākumi atbalsta to sasniegšanu.

Īstenojot tūrisma attīstības politiku, plānots, ka tiks panākts tūrisma nozares pakalpojumu eksporta pieaugums vidēji par 10 – 15 % gadā, kā arī tūrisma nozares pieaugums iekšzemes kopproduktā līdz 5 – 7 % perioda beigās. Mērķtiecīga tūrisma mārketinga rezultātā palielināsies tūrisma plūsma, ārvalstu ceļotāju skaits pieaugs vidēji par 5 – 7 %

gadā, ieņēmumi no ārvalstu ceļotājiem vidēji par 15 % gadā. Dažādojoties tūrisma produktu un pakalpojumu piedāvājumam, tajā skaitā ārpus sezonas, palielināsies arī ārvalstu ceļotāju vidējais uzturēšanās ilgums līdz trim diennaktīm. Attiecīgi pieaugs pakalpojumu sniedzēju radītā pievienotā vērtība tūrisma nozarē un ar tūrisma saistītās nozarēs, kā arī palielināsies nodarbinātība tūrisma un ar to saistītajās nozarēs (tūrisma multiplikatīvais efekts nodarbinātībā ir apmēram 1:3). Pieaugot tūrisma sektorā strādājošo skaitam vidēji par 500 cilvēkiem gadā, mazināsies bezdarbs un sociālā spriedze atsevišķos reģionos.

MK 02.05.2000. noteikumi Nr. 163 „Noteikumi par kompleksajiem tūrisma pakalpojumiem” nosaka kārtību, kādā tiek sagatavots un realizēts komplekss tūrisma pakalpojums (turpmāk — pakalpojumi), kā arī informāciju, kas sniedzama klienta un uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) savstarpēji noslēgtajā līgumā par pakalpojumu sniegšanu, uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) un klienta tiesības un pienākumus un klienta samaksātās naudas drošības garantijas iemaksas kārtību.

MK 27.08.2002. noteikumi Nr. 385 „Kārtība, kādā izveidojama tūrisma pakalpojumu sniedzēju uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) datu bāze” nosaka kārtību, kādā izveidojama tūrisma pakalpojumu sniedzēju uzņēmumu datu bāze. Līdz šim reģistrācija šādā datu bāzē nedeva praktisku labumu tajā reģistrētajiem uzņēmumiem, atskaitot tiesības izvietot uz ceļa Latvijas Valsts standartiem atbilstošas ceļa norādes, taču turpmāk valsts plāno stingrāku tūrisma pakalpojumu sniedzēju kontroli un reklāmas iespējas valsts izdotajos informatīvajos materiālos, kā arī finansiāla atbalsta saņemšanai no valsts, t.sk. no Tūrisma fonda.

MK 22.04.2003. noteikumi Nr. 204 „Tūrisma fonda nolikums” nosaka tūrisma attīstības pasākumu nodrošināšanai noteiktā kārtībā uzkrāto finanšu līdzekļu avotus, to izlietošanas mērķus un pārvaldīšanas kārtību. Tūrisma fonda līdzekļus var izmantot tūrisma projektu īstenošanas atbalstam, tūrisma informācijas centru darba pilnveidošanai un tūrisma biroju izveidei Latvijā un ārvalstīs, informatīviem izdevumiem un publikācijām par tūrisma iespējām Latvijā, tūrisma profesionālajai auditorijai adresēta mēnešraksta izdošanai, dalībmaksai starptautiskajās tūrisma organizācijās, dalības nodrošināšanai starptautiskajos tūrisma gadatirgos un izstādēs, stipendijām tūrisma speciālistu sagatavošanai, kā arī atsevišķu fizisko un juridisko personu, iestāžu un organizāciju prēmēšanai par īpašu ieguldījumu Latvijas tūrisma attīstībā.

Reģionālā līmenī tūrisma attīstības plānošanā saistoši ir: „Zemgales tūrisma attīstības koncepcija” un „Zemgales tūrisma rīcības plāns 2004. - 2007. gadam”, kas joprojām atrodas projekta stadijā.

Zemgales tūrisma attīstības stratēģijā kā galvenie mērķi minēti - veidot plānotu un koordinētu tūrisma attīstību Zemgalē; attīstīt esošos un veidot jaunus kvalitatīvus tūrisma produktus reģionā; izveidot sakārtotu un kvalitatīvu tūrisma infrastruktūru Zemgalē; veidot labvēlīgu vidi dažādām uzņēmējdarbības formām un investīciju piesaistei tūrismam reģionā un pozitīvu tūrisma nozares tēlu sabiedrībā. Šie mērķi būtu ņemami vērā, plānojot tūrisma attīstību Bauskas rajonā.

Savukārt **lokālā līmenī** saistoša ir Bauskas rajona tūrisma attīstības stratēģija, Bauskas pilsētas tūrisma attīstības un mārketinga stratēģija 2006.-2011.gadam.

Tūrisma atbalstošas reģionālās attīstības likumdošana un attīstības programmas

Nacionālā līmenī pašvaldību saistības tūrismā nosaka likums „Par pašvaldībām” (24.05.1999.), kurā pašvaldībām savu funkciju realizācijas nodrošināšanai ir jāizstrādā attīstības plāni un teritorijas plānojumi, kā arī jāveicina uzņēmējdarbība. Savukārt „Teritorijas plānošanas likums” (26.06.2002.) paredz teritorijas attīstības plānošanas sistēmas izveidošanu, definējot plānošanas sistēmas darbības principus, mērķus un uzdevumus, plānošanas procesa kārtību un dalībniekus, to kompetenci, kā arī teritorijas attīstības plānošanas sabiedrisko apspriešanu.

Ministru Kabineta 19.10.2004. noteikumi Nr. 883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” attiecībā uz tūrisma nosaka rajona pašvaldības pienākumus – plānojumā novērtēt un noteikt atpūtai un tūrismam nozīmīgās teritorijas.

Reģionālā līmenī saistošie dokumenti ir „Zemgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006. - 2026. gadam”, „Zemgales autoceļu attīstības programma”, „Zemgales uzņēmējdarbības attīstības programma 2006. - 2011. gadam”, kā arī „Zemgales plānošanas reģiona Attīstības Stratēģija”, „Zemgales reģiona nodarbinātības attīstības programma” un „Zemgales inovatīvās attīstības plāns”. Katrs no šiem dokumentiem ir nozīmīgs, lai radītu tūrisma attīstībai labvēlīgu vidi un sakārtotu infrastruktūru.

Kā tūrisma attīstību atbalstoši un vērā ņemami minami sekojoši **vietēja līmeņa** dokumenti:

- „Bauskas rajona teritorijas plānojums 2003.- 2015. gadam”
- Bauskas pilsētas un pagastu attīstības plāni un teritorijas plānojumi

Pilnu normatīvo aktu - likumdošanas un plānošanas dokumentu – sarakstu skatīt Pielikumā Nr.1.

2. ESOŠĀS SITUĀCIJAS IZVĒRTĒJUMS BAUSKAS RAJONĀ

2.1. Bauskas rajona tūrisma attīstības stratēģijas 2002.-2005.gadam izvērtējums

Izvērtējot iepriekšējās stratēģijas Rīcības plānu, nākas secināt, ka lielākā daļa rīcību, kas paredzētas plānā ir izpildītas, neskatoties uz to, ka netika izveidota darba grupa, kura ik gadu izvērtētu Rīcības plānā ieviesto aktivitāšu izpildi un sastādītu nākamā gada Rīcības plānu.

Lai izvērtētu Rīcības plāna izpildi, aktivitātes tajā novērtētas - ir izpildīts, nav izpildīts, daļēji izpildīts. (skat. Pielikumu Nr.3.)

2002.-2005.gada Rīcības plāns sastāvēja no piecām attīstības jomām, kur katrai no tām noteiktas konkrētas aktivitātes jeb rīcības:

- I. Organizatoriskā un institucionālā jomā;
- II. Infrastruktūras attīstības jomā;
- III. Tūrisma informācijas nodrošināšanas jomā;
- IV. Tūrisma produkta attīstības jomā;
- V. Mārketinga jomā

Rīcības plāna rīcības „Organizatoriskā un institucionālā jomā”, nav izpildītas divas rīcības, kas saistītas ar ūdenstilpņu izmantošanas noteikumu un detalizētu teritorijas apsaimniekošanas projektu un plānu izstrādāšanu tūrisma objektiem. 2006. un 2007. gadā pēc Bauskas rajona padomes pasūtījuma biedrība „Baltijas Vides Forums” izstrādā dabas parka „Bauska” dabas aizsardzības un apsaimniekošanas plānu.

Infrastruktūras attīstības jomā - nav izpildītas vai daļēji izpildītas aktivitātes, kas saistītas ar to, ka konkrēti infrastruktūras projekti nav saņēmuši domāto finansējumu vai arī atbildīgās institūcijas nevarēja ietekmēt to izpildi. Tās ir aktivitātes, kas saistītas ar ceļu kvalitātes uzlabošanu, tūrisma objektu restaurāciju, rekonstrukciju, peldvietu labiekārtošanu, sabiedrisko tualetu, velo novietņu uzstādīšanu u.c. aktivitātes, kuras būtībā ir katra konkrēta tūrisma objekta kompetencē, ja objekts vēlas sniegt kvalitatīvu tūrisma pakalpojumu savam klientam.

Tūrisma informācijas nodrošināšanas jomā nav izdots buklets par dabas objektiem rajonā, jo izvērtējot dabas objektus, nav daudz tādu, kuri ir gatavi uzņemt tūristus, objektos nevar nodrošināt atbilstošu tūrisma infrastruktūru, nav pieejami gidi.

Tūrisma produkta attīstības jomā, daļēji izpildītas aktivitātes, kuras saistītas ar konkrētu velo ceļu iekļaušanu aprīvē, to marķēšanu, kā arī aktivitāte, kas saistīta ar kvalitatīvu gidu pakalpojumu nodrošināšanu vairākās svešvalodās, kas ir konkrētu tūrisma pakalpojumu sniedzēju kompetencē.

Mārketinga jomā nav noorganizēts Bauskas rajona tūrisma gadatirgus, jo atbildīgās institūcijas nav pievērsušas pietiekošu uzmanību šai aktivitātei.

Jāpiemin, ka laika posmā no 2002.-2005.gadam ir realizēti daudzi citi tūrisma attīstībai nozīmīgi projekti un aktivitātes, piemēram, realizēti divi Via Baltica tūrisma projekti, uzsākti citi tūrisma produktu attīstoši projekti Bauskas un Rundāles pilīs, Skaistkalnē.

2.2. TŪRISMA RESURSI

2.2.1. Dabas resursi

Dabas resursi — dabas daļas, to skaitā zeme, augsne, zemes dzīles, gaiss, ūdens, flora un fauna, kurām ir ekonomiska, sociāla vai kultūras vērtība. Jebkuras valsts tūrisma pamats ir tās dabas un cilvēka veidotās vides resursi un infrastruktūra.

▪ **Ainavas**

Bauska rajonam ir Zemgales līdzenumam raksturīgā ainava. Atsevišķos rajona apgabalos atrodamas izcilas ainaviskās vērtības, t.i., Lielupes augšteces ainava, kurā ietilpst Mūsas un Mēmeles sateka, Ķirbaksala, Bauskas pilsēta; Jumpravmuižas un Bornsmindes parki; Mežotnes pils ar parku un Mežotnes pilskalns; Skaistkalnes pagasta centrs ar katoļu baznīcu un klosteri, Mēmeles upe u.c.

▪ **Ūdeņi**

Upju tīkls Bauskas rajona teritorijā ir samērā blīvs, it īpaši rajona dienvidrietumu daļā, kur plūst Lielupe ar tās satekām Mūsu un Mēmeli, un daudzajām kreisā krasta pietekām - Īslīci, Sviteni, Sesavu, Vircavu, Platoni, Svēti u.c.

Satekot Mēmelei un Mūsai, sākas lielākā Zemgalē, otra svarīgākā upe Latvijā – Lielupe. Tās garums 119 km, baseins 17600 km², kritums 11 m. Jau satecē Lielupe ir 90 m plata, ūdeņiem bagāta upe. Pirmos 25 km no Bauskas līdz Mežotnei tā tek pa senleju.

Lielākās pietekas (Bauskas rajonā): kreisā krasta – Mūsa (164 km), Īslīce (70 km), Svitene (80 km), Sesava (58 km); labā krasta – Mēmele (191 km), Garoza (25 km), Iecava kopā ar Veciecavu (155 km).

Bauska rajons nav bagāts ar ezeriem, tie ir tikai divi – Vecumnieku ezers un Rukšu ezers Bārbeles pagastā.

▪ **Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas**

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā, lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību - retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, dendroloģiskos stādījumus un dižkokus, kā arī sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.

Valsts nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas:

Dabas liegumi

- Zaļezera purvs Bārbeles pagastā – 318.8 ha
- Kalēju tīrelis Vecumnieku pagastā – 38.5 ha
- Paņemūnes meži Brunavas pagastā – 794.4 ha

(Ministru kabineta 1999.gada 15.jūnija noteikumi Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem”)

Dabas pieminekļi

Ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi

- Bārbeles sērūdeņraža avots Bārbeles pagastā 68.1 ha
- Skaistkalnes karsta kritenes Skaistkalnes pagastā 83.4 ha

(Ministru kabineta 2001.gada 17.aprīļa noteikumi Nr.175 „Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem”)

Dendroloģiskie stādījumi

- Jaunmēmeles parks Skaistkalnes pagastā 9.6 ha
- Lielbērsteles parks Viesturu pagastā 4.0 ha
- Pamūšas parks Gailīšu pagastā 6.4 ha
- Stelpes dendroloģiskie stādījumi Stelpes pagastā 1.1 ha
- Vecsaules parks Vecsaules pagastā 5.2 ha

(Ministru kabineta 2001.gada 20.marta noteikumi Nr.131 „Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem”)

Dabas parks

Dabas parka „Bauska” teritorija ir viena no senākajām cilvēka apdzīvotajām teritorijām Latvijā, un visos vēstures periodos ir bijusi relatīvi blīvi apdzīvota, sākot no 9.g.t. 2. puses pr.Kr. līdz mūsdienām. Līdz ar to parka teritorijā dominē kultūrainava ar izciliem un atsevišķos posmos unikāliem uzslāņojumiem, kā arī blīvu nozīmīgu kultūras pieminekļu izvietojumu. Dabas parka „Bauska” teritorijā atrodas viens pilsētībūvniecības piemineklis, 8 arheoloģijas pieminekļi, 13 arhitektūras pieminekļi un 3 mākslas pieminekļi, kā arī vairāki kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti, kas pagaidām nav iekļauti valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā.

(Ministru kabineta 1999.gada 9.marta noteikumu Nr.83 „Noteikumi par dabas parkiem” un to 2004.gada 8.aprīļa grozījumi Nr.267, 27.pielikums).

Vietējas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas:

- Turku tīrelis Vecumnieku pagastā 67.1 ha
- Skaistkalnes liegums 9.6 ha

▪ Dabas objekti

Bez augstāk minētajiem dabas tūrisma resursiem ir arī daudzi citi ģeoloģiski un ģeomorfoloģiski veidojumi (laukakmeņi, klinšu atsegumi, alas, avoti utt.), veci vai/un savdabīgi koki, reti vai/un savdabīgi biotopi (avoksnājs, vecs liepu mežs, dīķis, bebraine utt.), dzīvnieku dzīves vietas (melnā stārķa ligzda, bebru māja utt.) vai augu augtenes (pļava ar naktsvijolītēm, maijpuķītes utt.).

▪ Mikroliegumi un citi pasākumi dabas aizsardzībā

Viens no Bauskas rajonā nodibinātajiem mikroliegumiem – platlapju meža biotops „Ozoldārzs” – ir noteikts kā *Natura 2000* teritorija.

Bauskas rajonā ir veikta bioloģiski vērtīgo zālāju inventarizācija, kuru apsaimniekošanai ir pieejami līdzekļi Lauku atbalsta dienestā. Pēc Latvijas Dabas fonda 2000. – 2002. gadā veiktās inventarizācijas rezultātiem Bauskas rajonā bija konstatēti 173 bioloģiski vērtīgie zālāji 472 ha platībā. 2005. gadā jaunu pļavu inventarizācijas rezultātā atklāja 23 jaunas platības 89,7 ha platībā.

Dabiskie meža biotopi (saukti arī par mežaudžu atslēgas biotopiem) ir tādas vietas mežā, kur ir nodrošināta izdzīvošanas iespēja retām un apdraudētām sugām ar ļoti specifiskām prasībām pret dzīvesvietu. Šīm sugām nepieciešamie elementi un apstākļi visbiežāk atrodas vietās, kur mežs pastāv jau simtiem gadu un kur saimnieciskā darbība nav veikta ļoti ilgā laika posmā vai veikta nenozīmīgā apjomā. Šajās vietās vienkopus dzīvo daudz vairāk apdraudēto sugu nekā citās teritorijās, galvenokārt ziedaugi, sūnas, ķērpji, sēnes, kā arī kukaiņi un gliemji. Bauskas rajonā ir konstatēti 705 dabiskie meža biotopi ar kopējo platību 1107.1 ha.

Joprojām pastāv tāda aizsardzības kategorija kā aizsargājami meža iecirkņi. Īpaši aizsargājami meža iecirkņi (ĪAI) tika veidoti 90-tajos gados īpaši aizsargājamu sugu, bioloģiski nozīmīgu biotopu un kultūrvēsturisku vietu aizsardzībai. Īpaši aizsargājamie meža iecirkņi – kopā 405.7 ha.

Saskaņā ar 2005.gada 15.septembra grozījumiem likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” dabas parks „Bauska”, dabas liegumi „Zaļezera purvs”, „Īslīce”, „Kalēju tūrelis” un „Paņemūnes meži” un dabas pieminekļi „Skaistkalnes karsta kritenes” un „Kulšēnu avots”, kā arī mikroliegums (platlapju meža biotops) „Ozoldārzs” iekļauti Latvijas *Natura 2000* – Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju sarakstā.

Pašreiz tūrismā izmanto šādus dabas resursus: Bauskas rajona upes un ezerus, daļēji Bārbeles sērūdeņraža avotu Bārbeles pagastā un Skaistkalnes karsta kritenes Skaistkalnes pagastā.

2.2.2. Kultūrvēstures resursi

Bauskas rajonā ir 245 valsts aizsargājami kultūras pieminekļi, no tiem 176 ir valsts nozīmes (36 arheoloģijas, 35 arhitektūras, 1 pilsēt būvniecības, 104 mākslas) un 68 vietējās nozīmes (35 arheoloģijas, 91 arhitektūras, 19 mākslas) kultūras pieminekļi. Aptuveni tāds pats skaits kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu pagaidām ir iekļauti valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta projektā.

Teorētiski par potenciālajiem tūrisma un apskates objektiem uzskatāmas $\frac{3}{4}$ kultūras pieminekļu, ņemot vērā to, ka mākslas pieminekļi parasti saistīti ar kādu arhitektūras objektu (baznīcu, pili utml.), kā arī to, ka atsevišķas pieminekļu kategorijas saistītas ar kādu specifisku apmeklētāju interesi (arheoloģijas pieminekļi, kapu pieminekļi utml.). Diemžēl tikai neliela daļa kultūras pieminekļu (aptuveni 35%) ir iesaistīta tūrisma apritē un lielākoties to tūrisma potenciāls netiek izmantots. Objektiem, kuros atrodas pansionāti, rehabilitācijas centri vai skolas, vajadzētu pārdomāt, vai to iekļaušana tūrisma apritē ir ētiska attiecībā pret to iemītniekiem un tūristiem, ņemot vērā, ka šo objektu izmantošanas mērķis nav saistīts ar tūrismu. Skat. Pielikumu Nr.5. Tūrisma potenciāls un tā izmantošana kultūras mantojuma objektiem Bauskā un tās apkārtnē.

2.2.3. Muzeji un citi apskates objekti, īpašie piedāvājumi

Bauskas rajonā ir pieci muzeji (Rundāles pils muzejs, Bauskas pils muzejs, Bauska novadpētniecības un mākslas muzejs, Plūdoņa muzejs „Lejenieki”, Zemnieku sētas un lauksaimniecības mašīnu muzejs). Rundāles pils muzejs Latvijā ir otrs apmeklētākais muzejs aiz Turaidas muzejrezervāta, bet Bauskas pils muzejs - ceturtais apmeklētākais aiz Tukuma, Ventspils un Cēsu pils muzejiem. Rajona muzeju statistikas dati aplūkojami Tabulā Nr.1., piedāvājums Pielikumā Nr.4., muzeju izvietojums Kartē Nr.1.

Bauskas rajona muzeju produkts ir muzeju ekspozīcija. Patstāvīgās ekspozīcijas ir tikai Rundāles pils muzejam, 2009.gadā tāda būs arī Bauskas pils muzejam. Bauskas novadpētniecības un mākslas muzejam patstāvīgā ekspozīcija jau vairākus gadus atrodas tapšanas stadijā, Plūdoņa muzeja “Lejenieki” ekspozīcija ir novecojusi. Zemnieku sētas un mašīnu muzeja ekspozīcija pie Bauskas ir slēgta, turpmāk tur atradīsies Rīgas motormuzeja ekspozīcija. Infrastruktūra ap muzejiem ir nesakārtota. Muzejos tiek sniegti dažādi pakalpojumi. Visplašākais pakalpojumu klāsts pieejams Rundāles pilī (ēdināšana,

semināru telpas, suvenīru tirgotavas, gidi vairākās svešvalodās u.c.) un arī Bauskas pili (kāzu ceremonijas, gids vēsturiskā kostīmā, suvenīru tirgotava), dažādus pakalpojumus tūristiem attīsta arī Plūdoņa muzejs “Lejenieki”(telšu vietas, programma jaunlaulātajiem un bērniem, tuvējā Bangu dīķī iespējama makšķerēšana).

1.tabula

Apmeklētāju skaits Bauskas rajona muzejos 2002.-2006.gadā

Uzņēmums	2002	2003	2004	2005	2006
Bauskas pils muzejs	19 667	21 638	25 774	29 919	29 118
Bauskas novadp. muzejs	13 283	12 096	10 344	10 255	17 469
Mašīnu muzeja izstāde	4 887	3 388	3 601	4 445	3 232
Rundāles pils muzejs	82 837	96 082	115 243	140 190	139 296
Plūdoņa m.m “Lejenieki”	3 033	3 000	3 500	3 512	4 250
Zemnieku sētas muzejs	3 151	4 259	3 152	3 883	3 559
Kopā muzejos	126 858	140 463	157 013	192 204	196 944

Bauskas rajonā tūristiem bez muzejiem un kultūrvēsturiski nozīmīgiem apskates objektiem iespējams apskatīt arī **mazo dzīvnieku dārzu “Dobuļi”**. Te var aplūkot visplašāko dažādu šķirņu vistu kolekciju Latvijā, eksotiskos fazānus, krāšņos pāvus, Burgundijas tītarus, ekskluzīvus baložus- kopā trīsdesmit šķirņu putnus. Saimniecībā var iepazīties ar eksotiskajām Vjetnamas melnajām pundurcūciņām, draiskajām Kamerūnas kaziņām, dažādu šķirņu trušiem, aitām, nutrijām un ēzelīti. Saimniecībai ir zaļais sertifikāts. Iespējama no putnu spalvām darinātu suvenīru iegāde.

Vecumnieku pagasta “Jūrās” apskatāmi amatnieka J.Audzijoņa darinātie darbi: Kristus tēls, kapela, dzirnavas. Šī vieta īpaši populāra kļūst kristīgo svētku laikā, kad daudzi ticīgie dodas uz Skaistkalni vai Aglonu.

Pēdējā laikā populāra ir dažādu daiļdārzu apskate. Tos apskatīt gida pavadībā iespējams Iecavā. Interesi piesaista arī Rundāles pils parks ar savu rozāriju.

Rundāles pagasta “Mežmaļos” var apskatīt retro automobiļus un motociklus.

Tūristi var aplūkot arī Mežotnes pili, Iecavas, Bauskas un Skaistkalnes baznīcas.

Statistikas datus par apmeklētājiem skat. Tabulā Nr.2.

2.tabula

Bauskas rajona citu apskates objektu statistika 2002.-2006.gadā

Uzņēmums	2002	2003	2004	2005	2006
Mežotnes pils	22 002	15 705	26 600	21 000	27 000
Mini zoo “Dobuļi”	-	2 100	4 800	7 200	7 200
Kempings “Labirinti”	-	450	600	2 300	2 800
Iecavas lut. baznīca	-	1 500	430	2 000	210
Bauskas Sv.Gara baznīca	-	687	1 674	595	1 340
Skaistkalnes katoļu baznīca	-	897	1 720	2 300	2 250
Kopā citos apskates objektos		21 339	35 824	35 395	40 800
KOPĀ muzejos un citos apskates objektos	148 860	161 802	192 837	227 559	237 744

Ražošanas process un degustācija tūristu grupām

Pēdējos gados strauji aug tūristu interese par dažādu ražošanas procesu apskati, produkcijas degustāciju. Arī Bauskas rajonā 5 uzņēmumi piedāvā šādu pakalpojumu. Bauskā 2 alus ražotnes – SIA “Bauskas alus” un SIA “Lodinga uzņēmums” piedāvā apskatīt ražotni un alus degustāciju. Bārbeles pagasta “Sutrās” darbojas šūnakmens apstrādes darbnīca un ir uzcelta enerģētiskā piramīda. Ar 2007.gada pavasari SIA „U&A” Bauskā piedāvās tūristu grupām apskatīt kalēju darbnīcu - ražotni, iepazīties ar procesu, iegādāties metālkalumus. SIA „Iecavnieks” Iecavā piedāvā iepazīt eļļas ražošanas procesu, iegādāties produkciju. Skat. Pielikumu Nr.4.

2.2.4. Naktsmītnes

Bauska rajonā kopā ir 26 naktsmītnes ar kopējo gultas vietu skaitu 432. Divas no tām ir viesnīcas, 1 motelis, 21 viesu nams, lauku māja, un t.s. B&B (gulta un brokastis naktsmītnes), 3 brīvdienu un vasaras mājas, 2 kempingi.

3.tabula

Bauskas rajona Naktsmītņu un gultas vietu skaits 2002.-2006.gadā

Naktsmītnes tips	2002		2003		2004		2005		2006	
	Skaitis (Sk)	Gultas vietas	skaitis	Gultas vietas	Sk.	Gultas vietas	Sk.	Gultas vietas	Sk.	Gultas vietas
Viesnīcas	2	114	2	114	3	140	3	139	2	63
Moteļi	1	36	1	36	1	36	1	44	1	44
Viesu nami	6	36	7	44	9	90	9	97	21	291
Lauku māja	1	12	1	12						
Vasaras mājas	1	6	1	6						
Jauniešu mītnes	3	94	3	94	3	94	3	95	0	0
Kempingi	-			-	2	34	2	34	2	34
KOPĀ	14	298	15	306	18	394	18	409	26	432

No visām naktsmītnēm sertificēti atbilstoši LVS (standartam) ir Mežotnes pils, kurai atbilstoši standartam piešķirtas 3 zvaigznes. Lauku ceļotāja kvalitātes apliecinājumu “Zaļais Sertifikāts” ieguvis viesu nams “Straumēni” un “Kalna Straumēni”, kempings “Labirinti”. Rajonā nav arī standartiem atbilstošas jauniešu mītnes. Asociācijas “Lauku Ceļotājs” biedri ir piecas rajona naktsmītnes – motelis “Brencis”, viesu nams “Straumēni”, kempings “Labirinti”, vasaras māja “Slokas”, brīvdienu māja “Dzirnavnieki”.

Pašreiz Latvijā darbojas šādi Latvijas valsts standarti (LVS) viesu izmitināšanas un apkalpošanas mītnēm: Viesnīcas (LVS 200-1:1999/A1:2003); Viesu mājas (LVS 200-2:1999); Moteļi (LVS 200-3:1999); Lauku tūrismam izmantojamās lauku mājas (LVS 200-4:2000); Kempingi (LVS 200-5:2000); Jaunatnes tūristu mītnes (LVS 200-6:2000).

Bauskas rajona naktsmītnēs apkalpoto klientu skaits 2004.-2006.gadā

	2004	2005	2006
Kopā apkalpoti	6 171	9 509	18 991

Pēc apkopotajiem statistikas datiem, redzams, ka apkalpoto klientu skaits katru gadu pieaug, taču procentuālo pieaugumu aprēķins nav objektīvs, jo katrs uzņēmējs statistiku apkopo dažādi (uzskaita nakts dienas vai cilvēkus). Naktsmītnes un to piedāvājumu, skat. Pielikumā Nr.4. , izvietojumu Kartē Nr.2.

2.2.5. Aktīvās atpūtas iespējas

Aktīvais tūrisms ir tūrisma veids, kurā tūrists visas nepieciešamās darbības veic pats. Aktīvais tūrisms ietver dažādas aktivitātes kā: sporta un atpūtas iespējas, izjādes ar zirgiem, ūdenstūrisma, pārgājienus, velotūrisma, organizētās medības, makšķerēšanu, paintbolu, kartingu u.c. aktivitātes. Skat. Pielikumu Nr.4., Karti Nr.3.

▪ Izjādes ar zirgiem

Šis ir tradicionāls tūristu izklaides veids. Uz šo brīdi Bauskas rajonā izjādes ar zirgiem un ziemā iespēju braukt ar kamanām piedāvā SIA "Lielmežotne" Mežotnē. „Smailes” Iecavas novadā piedāvā izjādes aplokā un apvidū instruktora vadībā, kā arī jātnieku apmācību. Zirgu izjādes, vizināšanās droškā, kamanās, kā arī bērnu apmācība iespējama saimniecībā „Lejniekos” Rundāles pagastā.

▪ Atpūta pie ūdens

Viens no pieprasītākajiem aktīvās atpūtas veidiem vasaras sezonā visā Latvijā. Šajā piedāvājumā ietilpst – peldvietas, makšķerēšana, braucieni ar laivām. Nākotnē perspektīvs un attīstāms veids rajonā - Lielupes, Mūsas un Mēmeles upēs un citās ūdens krātuvēs veidojot peldvietas, laivu nomas punktus utt.

Šobrīd rajonā daudzi viesu nami, kempingi un muzeji, kuri atrodas pie upēm vai to tuvumā, kā papildus pakalpojumu piedāvā 1-2 laivu nomu, iespēju peldēties, makšķerēt.

Laivu nomu un laivošanu kā tūrisma produktu piedāvā viens uzņēmums – Campo, kas laivas iznomā atbalsta punktā - viesu namā „Kraštmalas" pie Skaistkalnes; iespējami dažādi maršruti pa Mēmeli (<http://www.campo.laivas.lv>). Ar kanoe laivu nomu jau vairākus gadus nodarbojas uzņēmums Bauskā, taču neskaidrā uzņēmuma darbība nav veicinājusi tā atpazīstamību un popularitāti klientu vidū.

▪ Makšķerēšana

Pēdējos gados iecienīts aktīvās atpūtas veids atsevišķai interesentu grupai, Bauskas rajona ūdenskrātuvēs - Lielupē, Mūsā un Mēmelē ir vimbu makšķerēšana. Galvenās nārsta vietas atrodas Mūsas, Lielupes un Mēmeles upju dolomītu sēkļu zonās, no kurām lielākās atrodas tieši Bauskas pilsētas un piepilsētas teritorijās: Lielupes augštecē 1,0-2,0 km sākumposmā, Mūsā 1,5-2,0 km posmā virs Lielupes sākuma, Mēmelē – Skaistkalnes dolomīta sēkļu posmā no Deviņzares salas līdz Skaistkalnei (ap 15 km garā posmā). Vimbu makšķerēšanas lieguma (nārsta) periods parasti ir no 1.aprīļa līdz 15.maijam, taču tā konkrētās kalendārās robežas katru gadu tiek precizētas pēc situācijas dabā. Skat. Karti

Nr.4. Makšķerēšanas licences Bauskā var iegādāties Mednieku un makšķernieku biedrībā Uzvaras ielā 24, TC „Līga” Bauskā.

Ceraukstes pagastā Bangu dīķī iespējama līņu, karpu licencēta makšķerēšana. Līņus, karpas un karūsas iespējams nomakšķerēt arī Ozolaines dīķī Vecsaules pagastā. Zemledus makšķerēšana tiek piedāvāta Rukšu ezerā Bārbeles pagastā. Ar makšķerēšanu var nodarboties arī citās vietās, Latvijas pastā iegādājoties makšķerēšanas kartes.

▪ **Medības**

Medības var uzskatīt par atsevišķu tūrisma veidu, tomēr medību organizācijas sistēma valsts mērogā un pieejamie medību resursi ierobežo medību kā atsevišķa tūrisma veida attīstību Latvijā kopumā. Iesaistīšanās komercmedībās iespējama ar valsts medību saimniecības, vietējo medību kolektīvu un īpašnieku starpniecību saskaņā ar vispārējiem medību noteikumiem, taču tai nav masveida raksturs.

Bauskas rajonā VAS “Latvijas Valsts Meži” Vidusdaugavas Mežsaimniecības “Dzelzāmura” medību iecirknis medības piedāvā visas sezonas garumā uz nelimitētajiem un limitētajiem medījamiem putniem un dzīvniekiem atkarībā no konkrētiem medību termiņiem. „Dzelzāmura medību pils” atrodas Iecavas novadā (www.lvm.lv), taču šāda medišana vairāk ir populāra ārvalstu viesmednieku vidū.

▪ **Velo tūrisms**

Ar katru gadu velo tūrisms paliek arvien populārāks, par to liecina velo maršrutu pieprasījums Latvijas un arī Bauskas rajona TICā.

Bauskas rajonā nav neviena marķēta velo maršruta. Taču neskatoties uz to ir izstrādāts pamat velo maršruts (Bauska – Vecsaule – Brukna – Vecumnieki – Bārbele – Skaistkalne – Jaunsaule - Brunava - Lejenieki - Bauska), uz kura bāzes būtu veidojami citi šādi maršruti uz Iecavu, Uzvaru, Mežotni, Rundāli. Šajos maršrutos būtu jāattīsta un jāsakārto esošā tūrisma infrastruktūra (norādes, labiekārtotas atpūtas vietas u.t.t).

Rajonā nav arī neviena uzņēmuma, kurš būtu specializējies velo vai cita aktīvās atpūtas inventāra nomā, maršrutu un gidu piedāvāšanā kā Vidzemē to dara „Eži”. Taču rajona atsevišķi viesu namu un kempingu īpašnieki saviem viesiem piedāvā 1-2 velosipēdu nomu īsiem izbraucieniem tuvākajā apkārtnē. Zināmā mērā velotūrisma attīstību kavē fakts, ka galvenie Eiropas velomaršruti E10, E11 neiet cauri Bauskas rajonam, arī automaģistrāle A7 un P103 nav piemērota velotūristu vajadzībām.

▪ **Peintbols**

Peintbols ir komandas spēle, kuru šobrīd daudzi rajona uzņēmēji piedāvā kā papildus pakalpojumu naktsmītnē, kafejnīcā, viesību telpām. Uzņēmums “Poligons DK” Iecavas novadā to piedāvā kā atsevišķu pakalpojumu ekstremālā vidē bijušajā karabāzē Iecavas novadā.

▪ **Kartings**

Bauskas rajonā atrodas viena kartinga trase „Nodes” Īslīces pagastā, kura piedāvā iespēju izvizināties ar 4 kartingiem vasaras sezonā - no maija līdz oktobrim.

▪ **Amfibijsu trase**

Bauskas rajona atpūtas kompleksā „Klintis” atrodas Baltijā vienīgā amfibijsu trase. Ar amfibijsu var braukt pa speciāli iekārtotu trasi. Atpūtas kompleksā tiek piedāvāti arī citi pakalpojumi – pirts un viesību zāle, kafejnīca, karaoke, reslinga galdi u.c.

▪ **Slēpošana un slidošana**

Slēpošanas iespējas Bauskas rajonā var tikt piedāvātas Dirdu slēpošanas kalnā "Bauskas trase", kurš atrodas Īslīces pagastā. Kalna augstums ~30 m, trasē darbojas 2 pacelāji ar turekļiem, viens paredzēts lēzenajam nobraucienam kalna kreisajā pusē, kas ir aptuveni 300 m garš, otrs pacelājs straujajam nobraucienam, aptuveni 130 m. Kalna labajā pusē ir izvietoti vairāki elementi snovbordistiem - slaidi & kastes, ir neliels tramlīns. Taču šobrīd klientiem šis pakalpojums netiek piedāvāts, sakarā ar uzņēmuma organizatoriskajām problēmām.

Ziemā, kad ārā ilgāku laiku turas auksts laiks, ir iespējams slidot TC "Kvēle" slidotavā Bauskā, taču arī šis pakalpojums, līdzīgi kā slēpošana ir atkarīgs no mainīgajiem laika apstākļiem.

▪ **Citas aktivitātes**

Atraktivu parks "Labirinti" Iecavas novadā piedāvā visdažādākās aktīvās atpūtas iespējas: jautros labirintus, braucienu ar gaisa krēslu, lokanības latiņu, lekšanu uz batutiem, Labirintbolu, Rokbolu, Futbolkolfu, Spēli ar koka kājām, Frizbijgolfu, dažādas veiklības un erudīcijas spēles. Te iespējams organizēt darba kolektīvu atpūtas un sporta spēles. Saimniekiem ir speciāla programma jaunlaulātajiem. „Labirintos” radīti visi nepieciešamie apstākļi, lai šeit labi justos gan individuālie tūristi, gan tūristu grupas. Atpūtas kompleksā ir elektrības pieslēgumi kemperu mašīnām, tūristiem pieejamas naktsmītnes un telšu laukumi, piknika vietas.

2.2.6. Pasākumi

Dažādi ikgadēji liela mēroga svētki, pasākumi un festivāli ir nozīmīga tūrisma piedāvājuma sastāvdaļa, savukārt viesmākslinieku uzstāšanās, teātra izrādes, koncerti un tirgi ir svarīgi, jo, organizējot tos katru nedēļas nogali, vietējiem un ārvalstu tūristiem ir plašākas iespējas pavadīt brīvo laiku, kā arī veicina citu pakalpojumu izmantošanu konkrētajā teritorijā.

Bauskas rajonā ik gadus regulāri notiek šādi liela mēroga atpazīstami un tradīcijām bagāti pasākumi:

1. Starptautiskais Country mūzikas festivāls Bauskā.
2. Starptautiskais Senās mūzikas festivāls Bauskas un Rundāles pilīs.
3. Kanapenes svētki un tirgus Skaistkalnē;
4. Eiropas čempionāts un autokrosi sporta kompleksā „Mūsa” Gailīšu pagastā.
5. Motociklistu festivāls Bauskā.
6. Bauskas pilsētas svētki.
7. Gurķu festivāls Iecavā.

Rajonā tiek organizēti arī citi mazāka mēroga pasākumi, bet, līdzīgi kā liela mēroga pasākumiem, tiem trūkst savlaicīgas reklāmas masu mēdijos. Līdz ar to pasākumus apmeklē mazs cilvēku skaits, tiem ir grūti konkurēt ar citiem labāk un savlaicīgāk reklamētiem Latvijas mēroga pasākumiem.

2.2.7. Tūrisma infrastruktūra

Latvijā tūrisma uzņēmējdarbība vairāk koncentrējas Rīgā, Jūrmalā, Ventspilī, tādejādi radot ievērojamas atšķirības tūrisma infrastruktūras pārklājumā, kapacitātē un kvalitātē. Šī tendence vērojama pat Bauskas rajona robežās. Līdzīgi kā citur Latvijā, rajonā ir ekonomiski vāji attīstītas, bet tūrisma attīstības iespējām pievilcīgas teritorijas (Skaistkalne, Bārbele, Vecumnieki) un objekti, kuros, attiecīgi investējot tūrisma infrastruktūras attīstībā, varētu attīstīt jaunus, inovatīvus tūrisma produktus un pakalpojumus. Bauskas rajonā ir daudz kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu, kuriem ir potenciāls tikt izmantoti tūrismā, taču nepietiekošu investīciju dēļ daudzi no tiem netiek pienācīgi apsaimniekoti.

Skat. Pielikumu Nr.5.

Svarīgs tūrisma attīstību ietekmējošs faktors ir autoceļu tīkla kvalitāte, tā atbilstība velotransporta vajadzībām, tūrisma objektu sasniedzamība ar sabiedriskā transporta palīdzību, tūrisma pakalpojumu pieejamība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, autoostas infrastruktūras kvalitāte. Bauskas rajonā šajā jomā ir jāstrādā pie ceļu kvalitātes uzlabošanas virzienos no Bauskas uz Vecumniekiem, Skaistkalni, Bārbeli. Ne visi rajona tūrisma pakalpojumi un objekti ir sasniedzami ar sabiedriskā transporta palīdzību, līdz ar to potenciāli tūrismā nodarbinātiem aktīvajā tūrisma sezonā nav iespējams brīvdienās nokļūt uz darbu. Tāpat ne visi tūrisma pakalpojumi un objekti rajonā ir pieejami cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, māmiņām ar bērnu ratiņiem u.c. grupām. Jāstrādā arī pie autoostas infrastruktūras uzlabošanas, raugoties no ārvalstu un citu Latvijas ceļotāju redzesloka (kafejnīca, mantu glabātuve, pilsētas plāns, norāde svešvalodās uz Rundāles pili u.c.)

Joprojām rajonā ir maz marķētu taku un velomaršrutu. Vienīgie marķējumi ir uzstādīti Skaistkalnē karsta kriteņu teritorijā un uz Mēmeles upes pie Skaistkalnes-marķētas laivu piestātnes. Rajonā un pilsētā trūkst labiekārtotu peldvietu un atpūtas vietu pie ūdeņiem, WC, atpūtas vietu (galdi, krēsli) tūristu koncentrācijas vietās un pie tūrisma objektiem.

2.2.8. Citi tūrisma pakalpojumi un serviss (ēdināšana, konferences, gidi, nomas)

▪ **Ēdināšana**

Kopumā vērtējot ēdināšanas uzņēmumu daudzums rajonā ir pietiekošs, taču ne visos uzņēmumos ir atbilstošs apkalpošanas serviss un piedāvājums. Bauskas pilsētā trūkst āra kafejnīcas, ēdienkartēs nav Zemgalei vai rajonam raksturīgo ēdienu, slikti pamanāmi darba laiki, vājas svešvalodu prasmes. Pēc Bauskas rajona TIC datiem šobrīd tūristiem tiek reklamētas 23 kafejnīcas. Pielikumā Nr.6. Bauskas rajona kafejnīcu izvērtējums

▪ **Semināri un konferences**

Semināru un konferenču organizēšana ir perspektīvs tūrisma produkts, kā arī tas var būt labs pakalpojums, kas samazina kraso sezonālītāti un piesaista tūristus nesezonā. Šobrīd semināru un konferenču rīkošanai piemērotas telpas, aprīkojumu, naktsmītnes, ēdināšanu Bauskas rajonā piedāvā 4 uzņēmumi: Mežotnes pils, Rundāles pils, vējdzirnavu saimniecība „Rožmalas”, viesu nams „Bērzkalni”, ar 2007.gada 1.jūniju arī

viesnīcu tīkla „Day and Night” viesnīca Bauska. Mazākas tikšanās un seminārus iespējams noorganizēt arī citās rajona naktsmītnēs.

- **Pirtis un viesību telpas**

Pēdējos četros gados populārs atpūtas piedāvājums kā ziemā, tā vasarā bija dažādu veidu pirtis un banketu zāles. Pirts tika uztverta kā atpūtas veids, ko izvēlas darba kolektīvi, draugu pulciņi, kāzinieki, lai svinētu dažādus pasākumus. Daudziem naktsmītņu īpašniekiem tas bija veids, kā piesaistīt klientus saviem uzņēmumiem. Rajonā 3 uzņēmumi ir specializējušies tieši šādu ballīšu uzņemšanai un organizēšanai („Kloniņš” Iecavā, „Surģenieki” Vecumnieku pagastā, „Sutras” Bārbeles pagastā u.c.). Šobrīd arvien mazāk uzņēmēju piedāvā pirtis ballīšu rīkošanai. Pirti kā īpašu piedāvājumu vai tūrisma produktu veselībai un skaistumam piedāvā 6 uzņēmumi („Lielzemes” Vecumnieku pagastā, dzirnavu saimniecība „Rožmalas” Ceraukstes pagastā, Dzirnāvieki, B&B, Pārupes, Krastmalas). Skat. Pielikumu Nr.4. , Karti Nr.5.

- **Gidi un tūrisma firmas**

Bauskas rajonā ir reģistrētas 3 tūrisma firmas, viena firma nodarbojās ar aktīvo tūrisma produktu pārdošanu, tā piedāvā Vidzemē pieejamos tūrisma pakalpojumus un produktus. Otra firma tūristu grupām piedāvā vides ekskursijas pa Latvijas un Lietuvas unikālo ģeoloģisko procesu vietām, firmas darbība nav īpaši aktīva. Trešā firma - SIA “Bauskas Tūrists” piedāvā ekskursijas gan pa rajonu, gan arī sadarbojoties ar lielākajiem Latvijas tūroperatoriem, pārdod ceļojumus uz ārvalstīm. Rajonā nav firmas, kas nodarbojas ar ienākošo tūrismu.

Lielākā daļa rajona muzeju un apskates objektu nodrošina savus gida pakalpojumus, taču nav gidu, kuri varētu kvalitatīvi pastāstīt svešvalodās par visu rajonu. Dažādos projektos ir sagatavoti tūrisma gidi, taču to darbība līdz šim nav bijusi aktīva un produktīva. Ar 2008.gadu valsts paredz tūrisma gidu sertificēšanu.

2.2.9. Tūrisma produkti

Latvijas tūrisma attīstības programmā 2006.-2008.gadam ir teikts, ka ir stratēģiski svarīgi attīstīt jaunu un inovatīvu starpsezonālu tūrisma produktu klāstu. Par perspektīviem tūrisma produktiem, kuriem stratēģiski ir nepieciešama mērķtiecīga virzīšana tirgū, tiek uzskatīts (alfabētiskā secībā) :

- 1) aktīvā tūrisma produkts
- 2) ārstniecības, veselības un skaistumkopšanas tūrisma produkts
- 3) konferenču tūrisma produkts
- 4) kultūras tūrisma produkts
- 5) pilsētas tūrisma produkts

Bauskas rajonā tūrisma produkts nav izteikts un tūrisma piedāvājums ir sadrumstalots. Ja uzņēmējiem savā starpā izdotos vienoties, ir iespējas veidot dažādus un interesantus tūrisma produktus.

Šobrīd rajonā tiek piedāvāti un Latvijas mērogā reklamēti šādi tūrisma produkti: Rundāles pils muzejs, parks un rozārijs; Atraksiju parks „Labirinti”; Skaistkalnes katoļu baznīca un kapenes; Bauskas alus darītava; Atpūtas komplekss “Klintis” ar amfibiju trasi; klinģerīšu gatavošana atpūtas vietā “Rožmalas”; teatralizēta ekskursija Rundāles pilī IU “Eleana” vadībā. Citi tematiski produkti tiek veidoti pēc pieprasījuma. Rūpīgāk

izstrādātus, arī tos varētu virzīt vietējā un ārvalstu tirgū. Ar dažādu tūrisma produktu veidošanu, pārdošanu un mārketingu gan vietējā, gan ārvalstu tirgū vajadzētu nodarboties rajona ienākošā tūrisma firmai.

2.2.10. Cilvēkresursi

Tūrisma ir svarīga loma nodarbinātības, t.sk. pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības veicināšanai rajonā. Lai tūrisms kā ekonomiskās attīstības instruments būtu efektīvs, tam jāveicina jaunu profesionālu iemaņu veidošanos un cilvēkresursu attīstību. Tomēr tūrisma nozarē pastāv atšķirības starp darbaspēka kvalifikāciju un darba tirgus prasībām. Visbiežāk sastopamās problēmas saistītas ar nepietiekamām zināšanām tūrisma produkta un galamērķa mārketingā, nav nepieciešamās iemaņas, lai profesionālā līmenī sniegtu tūrisma pakalpojumus, trūkst profesionālu pavāru, viesmīļu, istabeņu. Rajonā trūkst svešvalodās runājošu tūrisma gidu gan tūrisma objektos, gan tādu, kuri būtu kompetenti stāstīt par visu rajonu un pilsētu (to piedāvājot kā produktu).

Bauskas rajonā ar 2006./2007. mācību gadu Saulaines profesionālā arodvidusskola īsteno profesionālās izglītības programmu "Viesmīlības serviss", kurā studē 26 jaunieši. Zemgalē augstāko izglītību saistītu ar viesmīlību var iegūt Latvijas Lauksaimniecības universitātē Jelgavā. Šobrīd nav datu par to, cik Bauskas rajonā ir tūrisma nozarē nodarbināto. Tāpat trūkst arī citu nozarei svarīgu datu, bet tūrisma attīstības plānošanas, izpētes un mārketinga pamats ir kvalitatīvi un atbilstoši statistikas dati.

2.2.11. Tūrisma informācija

▪ Bauskas rajona Tūrisma informācijas centrs (TIC)

Bauskas rajona TIC aktīvi veic rajona tūrisma mārketingu un tūrisma nozares koordināciju. Ik dienas TIC darbinieki sniedz informāciju TIC apmeklētājiem, apkalpo klientus pa tālruni, e-pastu, sagatavo informāciju dažādiem reģiona, valsts u.c. organizāciju izdotajiem informatīvajiem materiāliem. Regulāri aktualizē informāciju Interneta lapās <http://www.tourism.bauska.lv> un valsts tūrisma portālā <http://www.latviatourism.lv>. Kopš 2006.gada pavasara sagatavo un pa e-pastu izsūta „Tūrisma īsziņas”. Sniedz informāciju par savu darbību masu medijiem (Bauskas Dzīvei, www.eiropa.lv u.c.). Piedalās dažādu tūrisma projektu realizācijā, konsultē tūrisma uzņēmējus un studentus. TIC aktīvi sadarbojas ar profesionālām tūrisma organizācijām, nodrošinot rajona tūrisma interešu pārstāvniecību reģiona, valsts un starptautiskās organizācijās (Bauskas rajona Tūrisma asociācijā, Zemgales Tūrisma Asociācijā, Zemgales plānošanas reģiona Tūrisma darba grupā, Latvijas tūrisma informāciju centru organizācijā „LATTŪRINFO”, Latvijas Tūrisma Konsultatīvajā padomē).

▪ Informatīvie materiāli

Bauskas rajona padome katru otro gadu, sadarbojoties ar rajona TIC un citiem ekspertiem, izdod tūrisma ceļvedi „Bauska un apkārtnē”, kurš pieejams latviešu/ angļu valodā gan bez maksas, gan tiek izplatīts tirdzniecībā. Katru gadu tiek izdots arī Bauskas pilsētas tūrisma plāns. Rajona tūrisma informācija regulāri tiek ievietota kopējos Zemgales reģiona izdotajos materiālos „Zemgale. Praktiskā informācija”, jaunie tūrisma produkti un pakalpojumi tiek apkopoti „Zemgales jaunumu avīzē”. Sadarbojoties ar

TAVA, tiek sagatavota informācija valsts izdotajiem materiāliem (Zemgales tūrisma karte, aģentu rokasgrāmata u.c.). Bauskas rajona TIC piedalās arī dažādos starptautisko projektu izdoto materiālu sagatavošanā, piemēram, tūrisma karte „Via Baltica Latvija, Lietuva, Igaunija”.

Lielākajiem rajona tūrisma objektiem un pakalpojumu sniedzējiem ir savi reklāmas materiāli, tomēr daudziem svarīgiem tūrisma objektiem un pakalpojumu sniedzējiem šādu materiālu nav. Vienojoties 3-4 vienas teritorijas uzņēmējiem, kopīgi varētu tikt izdots reklāmas buklets, ietaupot ne tikai naudas resursus mārketingam, bet arī veidojot jaunus tūrisma produktus. Skat. Pielikumu nr.7.

Par rajona kultūrvēsturiski nozīmīgākajiem objektiem ir izdotas grāmatas un brošūras, visvairāk informācijas pieejams par Rundāles pils muzeju, toties trūkst kvalitatīvas vēstures grāmatas par Bauskas un apkārtnes vēsturi.

- **Tūrisma informācijas stendi**

Bauskas rajona teritorijā TAVA ir uzstādījusi 7 informatīvos stendus pie tūrisma objektiem vairākās svešvalodās (Dobuļi, Iecavas baznīca, Mežotnes pils, Bauskas pils, Rundāles pils, Skaistkalnes baznīca, Plūdoņa “Lejenieki”) un 3 tūrisma kartes uz A7 ceļa. Bauskas pilsētā projekta ietvaros atjaunotas 4 tūrisma kartes un uzstādīta 1jauna tūrisma karte. Ņemot vērā iepriekš rakstīto, būtu jāizstrādā vietu saraksts, kur ir nepieciešams šādus stendus uzstādīt, jo šobrīd ir situācija, ka vienā vietā dažādu projektu ietvaros ir uzstādīti dažādi stendi.

- **Tūrisma norādes zīmes**

Rajonā uz galvenajiem apskates objektiem ir uzstādītas brūnās norādes, par valsts līdzekļiem 2005.gadā tika uzstādītas 14 norādes uz apskates objektiem, naktsmītnēm, aktivitātēm. Bauskas pilsētas Domes tūrisma projektu rezultātā kopā uzstādītas vairāk kā 70 norādes zīmes uz tūrisma objektiem un pakalpojumiem Bauskas pilsētā.

- **Informācija Internetā**

Bauskas rajona tūrisma informācija latviešu, krievu, angļu un vācu valodās ir atrodamā tūrisma mājas lapā www.tourism.bauska.lv, kuru regulāri atjauno un labo Bauskas rajona TIC. Bauskas rajona TIC ir atbildīgs par regulāru informācijas ievadišanu Latvijas valsts tūrisma portālā www.latviatourism.lv, kur informāciju iespējams iegūt vairāk kā 13 svešvalodās.

Šobrīd ļoti daudz informācijas par tūrisma objektiem un pakalpojumiem pieejama daudzos ceļojumu un izklaides portālos (www.viss.lv, www.vietas.lv, www.icelo.lv).

Pielikumā Nr.7. ir redzams, ka tikai 2 Bauskas rajona tūrisma objektiem un 4 pakalpojumu sniedzējiem ir savas mājas lapas, ēdināšanas uzņēmumiem tādu nav. Lai arī mūsdienās ir ļoti daudz informācijas kanālu un tūrisma portālu, uzņēmējiem būtu jādomā par savu web lapu veidošanu, jo īpaši ņemot vērā to, ka galvenie rajona tūristi, kā liecina statistika ir rīdzinieki.

Bauskas rajona TICā šobrīd tūristiem pieejams Interneta kiosks, kurš 2007.gada jūnijā atradīsies viesnīcā „Day & Night” Bauska. Internet kioskā tūristiem ir pieejamas visas svarīgākās Latvijas, Lietuvas, Igaunijas un rajona tūrisma mājas lapas.

- **Tūrisma gadatirgi**

Bauskas rajona TIC katru gadu Zemgales kopīgajā stendā piedalās tūrisma izstādē BALTTOUR Rīgā. 2004. un 2006.gadā TAVAs stendā Zemgales Tūrisma Asociācijas

sastāvā tūrisma izstādēs ārvalstīs Lietuvā, Igaunijā un Somijā. Lietuva un Igaunija Bauskas rajonam ir vieni no svarīgākajiem tūrisma tirgiem, tāpēc svarīgi nākotnē izdot brošūras arī lietuviešu un igauņu valodās, kā arī regulāri piedalīties šajos tūrisma gadatirgos, kā arī izvērtēt dalību citos prioritārajos tūrisma tirgos.

2.2.12. Tūrisma attīstības teritorijas

Pēc tūrisma attīstības tendencēm un potenciāla rajona teritorijā izdalītās tūrisma teritorijas paliek nemainīgās un tās ir:

- **Via Baltica attīstības zona** – teritorija 3-5 km apbus lielceļam A7 ietverot Iecavas novadu, Codes pagastu, Bauskas pilsētu, Ceraukstes pagastu, Brunavas pagastu.
- **Lielupes augšteces zona un teritorija ap Bausku** iekļauj dabas parku “Bauska”, Bauskas vecpilsētu, Mežotnes pagastu, daļu Codes un Rundāles pagastu teritorijas.
- **Iecavas augšteces zona** – teritorija ietver Iecavas upes augšteci, Bārbeles, Vecsaules, Stelpes un Skaistkalnes pagastus.

Veicot Bauskas rajona teritorijas plānojuma 2003.2015.gadam grozījumus, ieteikums paplašināt Iecavas augšteces zonas teritoriju, iekļaujot tajā daļu Vecumnieku pagasta teritorijas un Vecumnieku ciematu.

Skat. Karti Nr.6. Bauskas rajona tūrisma teritorijas.

2.2.13. Tūristu aptaujas analīze

Analizēt Bauskas rajona statistiku ir grūti, jo nav ieviesta vienota statistikas apkopošanas sistēma. Regulāri tiek apkopota statistika par rajona muzeju, apskates un tūrisma informācijas centra apmeklētājiem. Trūkst precīzu datu par rajona lielāko pasākumu apmeklējumu (Kantrī mūzikas festivāls, pilsētas svētki, Kanapene u.c.), naktsmītnēs apkalpoto klientu gultas nakšu skaitu, par nodarbināto skaitu un ieņēmumiem tūrisma sektorā Bauskas rajonā.

Lai izprastu tūristu rīcību un motivāciju, apmeklējot Bausku un rajonu, laikposmā no 2006. gada 15. jūnija līdz 29.septembrim tika aptaujāti dažādu vecuma un nodarbošanās grupu vietējie un ārvalstu tūristi, izdalot anketas Tūrisma informācijas centrā, Bauskas pilī un rajona naktsmītnēs. Kopumā tika aizpildītas 412 anketas, no kurām 304 aizpildīja vietējie tūristi, bet 108 – ārvalstu tūristi. Anketu dati, kuri tika savākti no 15.jūnija līdz 20.jūlijam, tika nodoti “Bauskas pilsētas tūrisma attīstības un mārketinga stratēģijas” izstrādātājiem, pārējās 96 anketas tika aizpildītas līdz 29.septembrim. Saliekot kopā iegūtos datus, rezultāti būtiski nav mainījušies.

Pirmā anketas daļa ietver kvantitatīva rakstura jautājumus, bet otrajā daļā respondenti tika lūgti sniegt novērtējumu (kvalitatīvie dati) par dažādiem piedāvātajiem pakalpojumiem un iespējām – ēdināšanu, tūrisma informācijas pieejamību, naktsmītnēm, norādēm uz tūrisma objektiem, suvenīru tirdzniecību, pasākumiem, muzejiem, gidu pakalpojumiem, kā arī cilvēku viesmīlību un pilsētas vizuālo pievilcību (novērtējums no „ļoti labi” līdz „slikti”).

Latvijā aizpildīto anketu dati

ĀRVALSTU TŪRISTI	VIETĒJIE TŪRISTI
<i>Kur Jūs meklējat informāciju, plānojot ceļojumus?</i>	
1. Internetā 2. No draugiem, radiem 3. Tūrisma brošūrās un ceļvežos	1. No draugiem, radiem 2. Tūrisma brošūrās un ceļvežos 3. Laikrakstos un žurnālos
<i>Mērķis</i>	
1. Pilsētas apskate - individuālas atbildes	1. Pilsētas apskate 2. Radu un draugu apmeklējums 3. Pasākumi
<i>Ar ko kopā Jūs ieradāties Bauskā?</i>	
1. Ar draugiem 2. Ar ģimeni 3. Organizētā grupā	1. Ar ģimeni 2. Ar draugiem 3. Organizētā grupā
<i>Kādā veidā nokļuva Bauskā?</i>	
1. Ar auto - individuālas atbildes	1. Ar auto 2. Ar satiksmes autobusu 3. Ar tūrisma autobusu
<i>Kur nakšņo?</i>	
1. Viesnīcas 2. Viesu nami 3. -----	1. Pie radiem/ draugiem 2. Telšu vietas 3. Viesu nams/ viesnīca
<i>Uzturēšanās ilgums</i>	
~1 diena	~1 – 3 dienas
<i>Kas nepatika Bauskā?</i>	
1. Nesakārtotā ceļu infrastruktūra, remontdarbi	1. Grūti atbildēt/ viss patika 2. Nesakārtotā ceļu infrastruktūra, remontdarbi 3. Trūkst tualetšu

Apkopojot un salīdzinot vietējo un ārvalstu tūristu atbildes uz jautājumu – Kur Jūs meklējat informāciju, plānojot ceļojumu? – tika izveidota Tabula Nr.5., kurā uzskatāmi redzams, ka Latvijas reģionu pārstāvji informāciju visvairāk meklē, aptaujājot savus radus, draugus un paziņas, kam seko – informācija no tūrisma brošūrām un ceļvežiem vai laikrakstos un žurnālos. Interesanti, ka elektroniskos medijus, internetu un TV, kā otru plašāk izmantoto avotu informācijas meklēšanai lieto Rīgas un Kurzemes reģionā. Internets kā informācijas avots Top 3 sarakstā minēts tikai Rīgas reģiona respondentu atbildēs – tas varētu būt izskaidrojams ar šī reģiona straujo dzīves ritmu un plašāku interneta pieejamību ikdienā. Iespējams, plānojot ceļojumu pa Latviju, ceļotāji bieži vien izvēlas paņemt vienu brošūru un tūrisma karti un doties meklēt pēc tās, nevis meklēt informāciju internetā un sastādīt savu ceļojuma maršrutu, kas prasa vairāk laika, jo jebkurā laikā tomēr varēs izjautāt vietējos iedzīvotājus latviešu valodā, kā arī sekot norādēm uz tūrisma objektiem. Turpretī vairāk kā puse ārvalstu tūristu kā galveno informācijas avotu min tieši internetu, kam seko informācijas iegūšana no radiem/ draugiem un tūrisma ceļvežiem un brošūrām.

TIC un tūrisma aģentūras respondentu atbildēs minētas salīdzinoši reti, bet tūrisma brošūras un ceļveži minēti kā 2. vai 3. informācijas avots, kaut gan tieši TIC un tūrisma aģentūras izplata šos materiālus.

Vietējiem tūristiem, tāpat kā ārvalstu tūristiem, galvenais mērķis ir pilsētas apskate (attiecīgi 73% un 83%) un tāds tas ir visu vecumu grupu iedzīvotājiem; draugus un radus visbiežāk ierodas apciemot jaunieši vecumā līdz 25 no Rīgas, Vidzemes un Kurzemes, bet pasākumus – 40 – 54 gadus veci respondenti: tas varētu būt izskaidrojams ar to, ka nedaudz vairāk kā 60 km attālumā no Bauskas atrodas tuvākās augstākās mācību iestādes (Rīga un Jelgava), un brīvdienās, visticamāk, tieši studenti ierodas pie saviem studiju vai vidusskolas laika biedriem; Bauskas Country festivāls, kā arī Senās mūzikas festivāls ir vieni no pasākumiem, kurus kā ceļojuma mērķi minējuši vietējie ceļotāji vecumā no 40 līdz 54 gadiem.

Lai iegūtu informāciju par pasākumiem, ceļotāji vislabprātāk balstās uz radu un draugu atsauksmēm (53%), kā arī pārraidēm TV (21%), tāpat arī informāciju par pilsētas apskati visērtāk iegūt aprunājoties ar radiem un draugiem (48%), internetā (23%) un TV pārraidēs (20%).

Lielākā daļa vietējo un ārvalstu tūristu izvēlas tradicionālo ceļošanas veidu – ar ģimeni (50%) vai ar draugiem (29%), izvēloties braukt ar automašīnu (ar automašīnu Bauskā ierodas 72% ārvalstu un 75% vietējo tūristu, braucienus ar tūrisma vai satiksmes autobusiem izvēlas vidēji 10% aptaujāto); ceļojumus organizētās grupās izvēlas galvenokārt jaunieši vecumā līdz 25 gadiem (galvenokārt studenti) no Kurzemes, Vidzemes un Latgales, kā arī respondentu grupa 40 – 54, ko varētu skaidrot ar salīdzinoši lielo attālumu līdz Bauskai, kā rezultātā ekonomiski izdevīgāk ir izvēlēties braucienus grupās.

Bauskai ir laba satiksme ar Rīgu (Via Baltica, vidēji 1h brauciens), ar tuvējo rajonu pilsētām. Daudz cilvēku no Bauskas strādā un mācās Rīgā vai Jelgavā, tāpēc nedēļas nogalēs bieži vien brauc pie radiem vai draugiem. Ierodoties uz pasākumiem, tiek plānots pavadīt Bauskā 1 – 2 dienas, apmeklējot radus un draugus – 1 – 3 dienas, bet pilsētas apskatei paredz 1 dienu. Ilgāk par 3 dienām lielākoties uzturas jaunieši vecumā līdz 25 gadiem. Ārvalstu tūristi par nakšņošanas vietām izvēlas tipiskas tūristu naktsmītnes – viesnīcas (38%) un viesu namus (32%), turpretī vietējie tūristi izvēlas lētākas nakšņošanas vietas – paliek pie radiem/draugiem vai apmetas telšu vietās (galvenokārt jaunieši).

No aptaujātajiem vietējiem ceļotājiem 18% Bauskā ir bijuši vienu reizi, 17% ir bijuši caurbraucot, bet 40% ir bijuši vairāk kā vienu reizi. Tā tūristu daļa, kas ierodas Bauskā caurbraucot, ir potenciālie tūristi, ko piesaistīt uzturēties pilsētā (un tās apkārtnē) ilgāk kā vienu dienu, radot pilsētā tūristiem draudzīgu vidi – rūpējoties par pilsētas sakārtotību, tīrību un vizuālo pievilcību, paaugstinot pakalpojumu kvalitāti (lai, piemēram, pietākot pilsētā iepirkties vai paēst, tiktu atstāts labs iespaids), kā arī izvietojot norādes uz tūrisma objektiem, tūrisma kartes u.tml.

Tā ceļotāju grupa, kas Bauskā bijuši vairākkārt, informāciju meklē visos iespējamajos avotos – gan aptaujājot radus un draugus, gan internetā, TIC, gan balstās uz pašu pieredzi. Savukārt, tie, kas Bauskā iepriekš nebija bijuši, informāciju visvairāk meklē, aptaujājot radus un draugus, kā arī tūrisma brošūrās un ceļvežos, internetā.

Respondenti tika lūgti nosaukt arī savu individuālo ceļojuma maršrutu, kā rezultātā ceļotājus nosacīti var iedalīt divās grupās:

1. no savas dzīvesvietas dažādos Latvijas reģionos uz Bauskas pilsētu un Bauskas rajonu (pils, pilskalns, Rundāles pils, Mežotnes pils, Skaistkalne, Mašīnu muzeja izstāde, Country festivāls u.c.);
2. apkārt Latvijai apceļojot atsevišķus reģionus.

Pirmā un lielākā grupa ir „visizdevīgākie” tūristi, jo dodas ceļojumos ar konkrētu mērķi – apskatīt Bausku un Bauskas rajonu, apskatot arī dažādas citas pilsētas, kas, braucot ar auto vai tūrisma autobusu, ir pa ceļam. Otrā grupa dodas vispārējā izbraucienā ar mērķi apskatīt Latviju un apskates vietu izvēle ir atkarīga no tūrisma informācijas pieejamības un atraktivitātes, tāpēc attiecībā uz abām grupām ir svarīga tūrisma informācijas aktualizācija, izvietošana gan publiskajos, gan drukātajos materiālos. Internets kā informācijas avots ļoti nozīmīgs tieši attiecībā uz ārvalstu tūristiem, jo tika minēts kā pirmais un galvenais informācijas meklēšanas avots (tāpēc informācija internetā ievietojama svešvalodās un regulāri papildināma), turpretī vietējie tūristi informāciju meklē tūrisma brošūrās, ceļvežos, laikrakstos un avīzēs, kā arī no draugiem. Tas nozīmē, ka pirmkārt vietējiem Bauskas iedzīvotājiem ir jābūt informētiem par tūrisma iespējām Bauskā un tās apkārtnē, lai spētu informēt savus radus un draugus, un otrkārt laikrakstos un avīzēs vajadzētu ik pa laikam ievietot rakstus par Bauskas un tās apkārtnes piedāvātajām tūrisma iespējām. Turklāt šāda veida informācija ievietojama ne tikai vietējos laikrakstos, bet arī citu reģionu reģionālajos vai pilsētu laikrakstos un avīzēs (ne tikai Latvijas, bet arī mērķa valstu reģionos). Un tā kā ir vērojama pieaugoša interneta loma, pārbaudāms, vai TIC un citiem tūrisma objektiem ir izveidotas mājas lapas (kam tās nepieciešamas) un e-pasta adreses, vai tās darbojas, vai tās regulāri tiek pārbaudītas un informācija tiek atjaunota un vai tiek atbildēts uz e-pasta vēstulēm.

Jautāti, kas ceļojuma laikā paticis visvairāk, visbiežāk nosaukti:

1. Bauskas pils/ pilsdrupas, pilskalns;
2. Rundāles pils;
3. Mežotnes pils.

Vēl nosaukti arī muzeji, pasākumi un Mūsas un Mēmeles sateces vieta. No minētā trijnieka vienīgais objekts Bauskas pilsētā ir Bauskas pils, pārējās divas pilis atrodas Bauskas rajonā. Tādējādi ir skaidri saskatāms viens mērķis: pozicionēt Bausku kā tūrisma galamērķi kopīgi ar Bauskas rajonu, uzsverot pilsētas piedāvājumu – Bauskas pils, Vecpilsēta, pasākumi – un rajona atšķirīgo piedāvājumu Rundāles pils, Mežotnes pils u.c. tūrisma objekti.

Vietējiem tūristiem Bauska asociējas galvenokārt ar Bauskas pili, Bauskas alu (kā arī sieru, pienu), Mūsas un Mēmeles sateces vietu jeb Lielupes sākumu, Senās mūzikas un Country festivāliem, kā arī ar patīkamām bērniības atmiņām, mājām, radiem un draugiem.

Zīmīgi, ka galvenais nepatikas iemesls tiek minēta „sliktā un nesakārtotā ceļu infrastruktūra, remontdarbi”, bet tas nav ietekmējis tūristu iespaidu par pilsētu un tās apkārtni, jo tie vēlētos pilsētā atgriezties atkārtoti. Iespējams, ka negatīvo atsver pozitīvi novērtētie tūrisma pakalpojumi un iespējas – gan ārvalstu, gan vietējie tūristi „labi” un „ļoti labi” (vērtējumu skalā no „ļoti labi” līdz „slikti”) novērtējuši tūrisma informācijas pieejamību un norādes uz tūrisma objektiem, naktsmītnes, suvenīru tirdzniecību, muzejus. Atšķirīgi novērtēti ēdināšanas pakalpojumu un apkalpojošā personāla svešvalodu zināšanas – no „vidēji” līdz „ļoti labi”, iespējams atšķirīga ir sniegto ēdināšanas pakalpojumu kvalitāte un personāla svešvalodu zināšanas naktsmītnēs un publiskajās vietās (kafejnīcas, ēdnīcas pilsētā), jo kvalitātes prasības ir atšķirīgas.

Lielākā daļa vietējo un ārvalstu tūristu nav izmantojuši gidu pakalpojumus – iespējams, tie nav pietiekami reklamēti vai arī cilvēkiem ir izstrādājies stereotips par garlaicīgiem un vienmuļiem gidiem, tāpēc gidu pakalpojumi tiek izvēlēti reti vai nemaz, bet izmantojušie tos novērtējuši „labi” un „ļoti labi”. Tāpat ļoti iespējams, ka cilvēki paļaujas uz tūrisma brošūrās un ceļvežos rakstīto un izvairās no liekas naudas tērēšanas par gidu pakalpojumiem.

Tūrists vienmēr ir bijis orientēts uz estētiskām un skaistām lietām, tāpēc ļoti iespējams, ka nosauktās nepatīkamās lietas – netīras upes, nesakopta vieta, kur sākas Lielupe, nav tualetes, nerestaurētas ēkas – ietekmē tūristu maršruta izvēli par labu pilīm Bauskas rajonā. Tūristi minējuši, ka Bauskas autoostā nav izvietota pilsētas karte, kā arī pilsētā nav atpūtas vietu (piemēram, deju klubi u.tml.), kur vakaros pasēdēt, izklaidēties un atpūsties (līdzīgi kā tas ir piemēram, Tukumā, Jelgavā, kur tuvāku un tālāku pilsētu iedzīvotāji brauc uz pilsētu ar mērķi atpūsties konkrētā klubā).

Ceļotāji izteikuši arī vairākus priekšlikumus: nepieciešama informācija svešvalodās (no ārvalstu tūristiem lielākā daļa informāciju vēlētos saņemt angļu valodā, tad vācu, franču un krievu valodā) Bauskas pils rekonstrukcijas pabeigšana, maz reklāmas par pasākumiem, izklaides iespējām un tūrisma objektiem, bērnu pilsētiņa, norādījumu uz tūrisma objektiem trūkums.

No aptaujātajiem ārvalstu tūristiem nosaukums „Via Baltica” nav zināms 2/3, turpretī vietējo tūristu vidū 60% ir zināms šis nosaukums.

2.2.14. Galvenās identificētās problēmas, priekšlikumi, iespējas

Veicot situācijas izpēti tūrisma stratēģijas izstrādes darba grupa identificēja galvenās problēmas, izvirzīja priekšlikumus to risināšanā. Identificētās problēmas tika sagrupētas grupās, kurām tika identificēts pozitīvais un negatīvais, izvirzīti priekšlikumi un iespējama risinājums. Problēmu izvērtējums apskatāms Tabulā Nr.6, 7., 8., 9., 10.

6.tabula

Tūrisma piedāvājuma kvalitāte

Pozitīvais esošajā situācija (+):	Negatīvais vai trūkumi (-), kādi tam ir cēloņi (iemesli):
<ul style="list-style-type: none"> Iespēja sertificēties un iegūt kvalitātes sertifikātus; Tiek izdoti rajona, reģiona, valsts mēroga reklāmas materiāli vairākās svešvalodās; Atsevišķi uzņēmumi ir sertificējušies atbilstoši LVS standartam un ieguvuši kvalitātes sertifikātus; 	<ul style="list-style-type: none"> Vāja apkalpošanas un piedāvājuma kvalitāte – kvalificēta darbaspēka, zināšanu un motivācijas trūkums, nekvalitatīva infrastruktūra tūrisma pakalpojumu sniedzēju uzņēmumos; Rajonā maz sertificēto uzņēmumu un iegūto kvalitātes sertifikātu skaits – dārgi sertifikāti un sertificēšanās process, nepietiekoša informācija par kvalitātes jautājumiem; Neapmierināti tūristi par reklāmas materiālos reklamētajiem objektiem, produktiem, pakalpojumiem – nav kritēriju pēc kuriem atlasīt objektus; Nekvalitatīvie ceļi uz tūrisma objektiem – kavē tūristu vēlmi nokļūt no Bauskas uz Vecumniekiem, Bārbeli, Skaistkalni, Jaunsauli, Mežotnes baznīcu un pilskalnu; Mazs tūrisma pakalpojumu izmantojušo skaits – pakalpojumu kvalitāte neatbilst cenai;

Priekšlikumi:

- Organizējot gadatirgus un izdodot bukletus vai kādus citus reklāmas materiālus, izvirzīt tirgotājiem un tūrisma pakalpojuma sniedzējiem kritērijus;
- Tūrisma pakalpojuma sniedzējiem veidot darbinieku motivēšanas programmu, paaugstināt darbinieku kvalifikāciju;
- Rosināt tūrisma pakalpojumu sniedzējus iegūt kvalitātes sertifikātu un veikt sertifikāciju atbilstoši LVS;
- Rajona TIC veidot tūrisma pakalpojumu sniedzējiem pieejamu tūrisma (standartu, izglītojošu materiālu) bibliotēku;
- Pašvaldībām un VAS “Latvijas valsts ceļiem” risināt jautājumu par ceļu seguma kvalitātes uzlabošanu;
- Organizēt ikgadējus konkursus par kvalitatīvu tūrisma produktu, pakalpojumu;

Iespējas: attīstīt kvalitatīvu tūrisma piedāvājumu.

7.tabula

Ilgtspējīga tūrisma produkta piedāvājums

Pozytīvais esošajā situācija (+):	Negatīvais vai trūkumi (-), kādi tam ir cēloņi (iemesli):
<ul style="list-style-type: none"> • Valsts atbalsts tūrisma produktu reklāmai; • Rajona atrašanās tuvu Rīgai un citiem reģioniem, rajonu šķērso Via Baltica ceļš; • Atpazīstami un tradīcijām bagāti kultūras pasākumi un populāri apskates objekti; 	<ul style="list-style-type: none"> • Maz tūrisma produktu - nepietiekamas zināšanas un pieredze tūrisma produkta veidošanā un attīstīšanā; • Maz apmeklēti kultūras pasākumi – nesavlaicīga un nepietiekoša informācija masu mēdijos, finansu trūkums, dārgas biļešu cenas; • Nepietiekošs papildus pakalpojumu piedāvājums objektos – informācijas trūkums par “brīvajām nišām”; • Nav attīstīta tūrisma objektu un pakalpojumu sniedzēju sadarbība – katrs darbojas pats par sevi, neiedziļinās kopīgi risināmās problēmās; • Nekvalitatīvie ceļi uz tūrisma objektiem – kavē tūristu vēlmi nokļūt no Bauskas uz Vecumniekiem, Bārbeli, Skaistkalni, Jaunsauli, Mežotnes baznīcu un pilskalnu;

Priekšlikumi:

- Veikt produkta noieta veicināšanas aktivitātes (atlaides, akcijas, kuras pievērš uzmanību atsevišķiem tūrisma objektiem vai atpūtas iespējām, atlaižu kuponi, dāvanas, bonusi, u.c.);
- Ir iespēja izveidot pasākumu producentu grupu, apvienību, kas nodrošinātu rajona mēroga pasākumu organizēšanu;
- Nodrošināt tūristu iekļūšanu un apskati kultūrvēsturiski nozīmīgos objektos (baznīcās u.c.);
- Veicināt kvalitatīvu gidu sagatavošanu darbam rajona objektos;
- Plānojot pasākumu budžetus iekļaujot autortiesību atlīdzību;
- Ikgadējiem tūrisma pasākumiem plānot finansējumu pašvaldību gada budžetos;
- Savlaicīgi un koordinēti plānot lielu kultūras un sporta pasākumu organizēšanu, iesaistot tūrisma pakalpojuma sniedzējus kvalitatīvai viesu uzņemšanai;
- Rosināt amatniekus tūrisma produkta veidošanā un viesu uzņemšanā;
- Pašvaldībām plānojumos paredzēt zemes izmantošanu tūrismam;
- Pašvaldībām informēt TIC par jaunu tūrisma uzņēmumu veidošanos pašvaldību teritorijās;
- Rosināt zemes īpašniekus atļaut tūristiem piekļūt pie ūdeņiem;
- Pašvaldībām un VAS “Latvijas valsts ceļiem” risināt jautājumu par ceļu seguma kvalitātes uzlabošanu;
- Organizēt ikgadējus konkursus par labāko tūrisma produktu, pakalpojumu;

Iespējas: attīstīt ilgtspējīgus tūrisma produktus un pakalpojumus.

Rajona tūrisma statistikas un pētījumu sistēma

Pozitīvais esošajā situācija (+):	Negatīvais vai trūkumi (-), kādi tam ir cēloņi (iemesli):
<ul style="list-style-type: none"> Noteikumu ieviešana par ārzemju tūristu reģistrāciju naktsmītnēs; Valsts projekts par tūrisma satelītkontu ieviešanu; Latvijas reģioniem ir iestrādes tūrisma statistikas apkopošanā; 	<ul style="list-style-type: none"> Nevar novērtēt tūrisma ieguldījumu rajona ekonomiskās attīstībā – nav pietiekošu statistikas datu un zināšanas; Nevar analizēt tūrisma attīstības tendences – nav statistikas datu un pētījumu;

Priekšlikumi:

- Izstrādāt un ieviest tūrisma statistikas un pētījumu sistēmu rajonā;
- Pašvaldībām un uzņēmējiem aktīvi iesaistīties tūrisma statistikas un citu datu sniegšanai TIC;
- Izstrādājot dažādus attīstības plānus un atbalstošās programmas, ņemt vērā Bauskas rajona tūrisma attīstības vīziju, mērķi, uzdevumus un nodrošināt izstrādātā dokumenta īstenošanu un uzraudzību, finansējuma piesaistīšanu;

Iespējas: izveidot rajona tūrisma statistikas un pētījumu sistēmu.

Tūrisma mārketinga, informācijas pieejamība un aprīte

Pozitīvais esošajā situācija (+):	Negatīvais vai trūkumi (-), kādi tam ir cēloņi (iemesli):
<ul style="list-style-type: none"> Reģiona, valsts līmenī tiek izdoti dažādi, vairākās svešvalodās reklāmas materiāli; Valsts tūrisma mājas lapa pieejama vairāk kā 13 valodās; Valsts piedalās starptautiskos tūrisma gadatirgos; Valsts organizē ārvalstu tūroperātoru, žurnālistu vizītes; Zemgales Tūrisma Asociācija piedalās Latvijas standā - prioritārajos un augsti prioritārajos tūrisma tirgos; TAVA uztur Latvijas tūrisma informācijas birojus – Vācijā, Somijā, Zviedrijā, Krievijā, Lielbritānijā; 	<ul style="list-style-type: none"> Maz apmeklētāju skaits, kas paliek pa nakti viesu namos, apmeklē pasākumu, kafejnīcas – maz atpazīstams rajona tūrisma tēls, trūkst prezentācijas materiāla CD, video formā, bilžu galerijas mājas lapā, vairāk jāstrādā ar masu medijiem, tūroperātoriem, jāveido sadarbība ar Baltijas un Latvijas TICiem u.c.;

Priekšlikumi:

- Regulāri, ik gadu sastādīt tūrisma Mārketinga plānu;
- Veicināt informācijas apmaiņu starp tūrisma iesaistītajām pusēm, pašvaldības iestādēm, sabiedriskajām organizācijām, uzņēmējiem, TIC;

- Tūrisma pakalpojumu sniedzējiem veidot savas mājas lapas, tūrisma bukletus, regulāri tos pilnveidojot un aktualizējot ;
- Tūrisma pakalpojumu sniedzējiem regulāri iesniegt informāciju TIC par sava pakalpojuma piedāvājuma izmaiņām (cenas, piedāvājums, u.c.);
- Tūrisma pakalpojumu sniedzējiem nodrošināt savos uzņēmumos rajona, reģiona tūrisma materiālu pieejamību;
- Tūrisma pakalpojumu sniedzējiem sadarbojoties savā starpā veidot kopīgus tūrisma produktus, tūrisma brošūras, mārketingu;

Iespējas: attīstīt informācijas pieejamību un aprites sistēmu, veikt rajona tūrisma mārketingu.

10.tabula

Tūrisma infrastruktūra un droša vide

Poitīvais esošajā situācija (+):	Negatīvais vai trūkumi (-), kādi tam ir cēloņi (iemesli):
<ul style="list-style-type: none"> • Piesaistot ES fondu līdzekļus līdz 2008.gadam tiks sakārtota tūrisma infrastruktūra Bauskas un Rundāles pilīm, sakopts Mežotnes pilskalns, Plūdoņa muzeja takas; • Labi piemēri ES fondu apgūšanā tūrisma infrastruktūras attīstībai, restaurācijai un tūrisma produkta veidošanā; 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepietiekošs tūrisma produktu skaits, kvalitāte – vāji attīstīta infrastruktūra (slikti ceļi, nav marķējuma, velo novietnes, laivu piestātnes, stāvlaukumi, peldvietas); • Maz apmeklētāju kafējnīcās, naktsmītnēs u.c. – nepiemērota vide bērniem, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, nedroša un nesakopta vide tūristu koncentrācijas vietās, nedrošas pārejas (tilti) pār upēm, nekvalitatīva un nedroša infrastruktūra tūrisma pakalpojumu sniedzēju uzņēmumos, maz informācijas sabiedriskās vietās (interneta kioski);

Priekšlikumi:

- Ir iespēja izveidot ienākoša tūrisma firmu un nodrošināt svešvalodās runājošos gidus, kuri ir kompetenti par visa rajona objektiem;
- Veidot drošu vidi tūristu koncentrācijas vietās;
- Veicināt ielu, autoceļu un tiltu renovāciju un uzturēšanu;
- Plānot pārceltuves vai tilta izbūvi, kas savienotu Mežotnes pili un pilskalnu;
- Plānot sabiedriskā transporta reisu uz pieprasītākajiem un nozīmīgākajiem tūrisma objektiem;
- Pašvaldībām, sabiedriskām organizācijām, uzņēmējiem rakstīt tūrisma projektus LEADER + u.c. fondu finansējumu piesaistīšanai vides labiekārtošanai un tūrisma infrastruktūras attīstīšanai;
- Pašvaldībām risināt jautājumu par ceļu seguma kvalitātes uzlabošanu;

Iespējas: attīstīt tūrisma infrastruktūru un veidot drošu vidi.

3. TŪRISMA NOZARES PERSPEKTĪVĀ ATTĪSTĪBA BAUSKAS RAJONĀ NO 2007. LĪDZ 2013.GADAM

3.1. Vīzija

Bauskas rajons ir Latvijā un pasaulē pazīstams, viesmīlīgs, drošs un viegli sasniedzams ceļojuma galamērķis, kas piedāvā kvalitatīvus un daudzveidīgus tūrisma pakalpojumus un balstās uz labi saglabātu un uzturētu dabas un kultūrvēsturisko mantojumu, kā rezultātā palielinās tūristu skaits un izmantoto pakalpojumu apjoms, kas veicina rajona ekonomisko attīstību un rada jaunas darba vietas.

3.2. Attīstības mērķis 2013.gadam

Attīstīt kvalitatīvu un ilgtspējīgu tūrisma produktu, veicinot Bauskas rajona ekonomisko attīstību.

3.3. Attīstības prioritātes

1. Attīstīt kvalitatīvu tūrisma piedāvājumu;
2. Attīstīt ilgtspējīgus tūrisma produktus un pakalpojumus;
3. Attīstīt un izveidot tūrisma statistikas un pētījumu sistēmu;
4. Attīstīt informācijas pieejamību un informācijas aprites sistēmu, veikt tūrisma mārketingu;
5. Attīstīt tūrisma infrastruktūru un drošu vidi.

4. RĪCĪBAS PLĀNS 2007.-2013.GADAM

Lai sasniegtu rajona tūrisma attīstības vīziju un mērķi, risinātu rajona tūrisma attīstības problēmas, ir izstrādāts Bauskas rajona Tūrisma attīstības stratēģijas Rīcības plāns 2007.-2013.gadam. Rīcības plāns sastāv no piecām prioritātēm. Rīcības plāna katrai prioritātei ir definētas aktivitātes un pasākumi, noteiktas atbildīgās institūcijas, rezultatīvie rādītāji, iespējamie finansējuma avoti, laika periods šo aktivitāšu realizēšanai. Rīcības plāns attēlots Tabulā Nr.11.

Rīcības plānā noteiktās attīstības prioritātes un aktivitātes:

1. Attīstīt kvalitatīvu tūrisma piedāvājumu;

- TIC darbinieku apmācības par standartiem, kvalitātes prasībām un to ieviešanas mehānismiem;
- Prasību un ieteikumu izstrāde tūrisma pakalpojumu sniedzējiem, lai iekļūtu valsts, pašvaldību izdotajos reklāmas materiālos, dalībai gadatirgos;
- Tūrisma pakalpojumu sniedzēju (naktsmītnes, gidi, kafejnīcas u.c.) apmācību un pieredzes apmaiņas braucienu organizēšana;
- Standartu un kvalitātes ieviešana tūrisma pakalpojumu sniedzēju uzņēmumos;
- Standartu un kvalitātes uzturēšana tūrisma pakalpojumu sniedzēju uzņēmumos;

2. Attīstīt ilgtspējīgus tūrisma produktus un pakalpojumus;

- Mācības par tūrisma produkta un pakalpojuma veidošanu;
- Labās prakses piemēru popularizēšana Bauskas rajona tūrisma pakalpojumu sniedzējiem;
- Pasākumu un tūrisma produktu veidošana;
- Kultūras un dabas resursu saglabāšana, atjaunošana un ilgtspējīga izmantošana jaunu tūrisma produktu, pakalpojumu izveidošanai;
- Veicināt starpsezonas un inovatīvu tūrisma pakalpojumu, objektu un produktu izveidošanu;

3. Attīstīt un izveidot tūrisma statistikas un pētījumu sistēmu;

- Esošo, pieejamo statistikas sistēmu izpēte un atlase;
- Statistikas sistēmas izstrāde;
- Statistikas sistēmas ieviešana un uzturēšana;
- Dažādu tūrisma pētījumu izstrāde;

4. Attīstīt informācijas pieejamību un informācijas aprites sistēmu, veikt tūrisma mārketingu;

- Uzturēt esošo, kā arī attīstīt jaunu vietējā un starptautiskā mēroga sadarbību tūrisma nozarē;
- Bauskas rajona tūrisma iespēju prezentēšana;

5. Attīstīt tūrisma infrastruktūru un drošu vidi.

- Bauskas rajona TIC darbības nodrošināšana un uzturēšana atbilstoši TIC nolikumam;
- Veicināt tūrisma infrastruktūras attīstību;
- Veicināt tūrisma pakalpojumu un objektu pieejamību dažādām sociālā grupām (cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, pensionāriem, bērniem, grūtniecēm, skolēniem u.c.);
- Atbalstīt tūrisma objektu restaurāciju, rekonstrukciju un uzturēšanu;

4.1. Rīcība: Attīstīt kvalitāšu tūrisma piedāvājumu

Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgās institūcijas	Indikatori (rezultatīvie rādītāji)	Finansējuma avoti	Laika periods
1.1 TIC darbinieku apmācības par standartiem, kvalitātes prasībām un to ieviešanas mehānismiem				
1.1.1 Apmācību, darba grupu, semināru apmeklējumi	TIC	Iegūto sertifikātu apmeklēto semināru, darba grupu skaits	TIC budžets	2007-2013
1.1.2 Standartu, mācību materiālu un rokasgrāmatu iepirkšana Tūrisma Informācijas Centram	TIC	Iepirkto materiālu skaits	TIC budžets, ES fondi	2007-2008
1.2 Prasību un ieteikumu izstrāde tūrisma pakalpojumu sniedzējiem, lai iekļūtu valsts, pašvaldību izdotajos reklāmas materiālos, dalībai gadatīros				
1.2.1 Prasību un ieteikumu izstrāde tūrisma pakalpojumu sniedzējiem, lai iekļūtu valsts, pašvaldību izdotajos reklāmas materiālos, dalībai gadatīros	TIC, Bauskas RP, valsts un pašvaldības	Izstrādātas prasības un ieteikumi	TIC budžets	2007- 2013
1.3 Tūrisma pakalpojumu sniedzēju (naktsmītnes, gidi, kafējnīcas u.c.) apmācību un pieredzes apmaiņas braucieni organizēšana				
1.3.1 Semināru organizēšana par standartiem, kvalitātes sertifikātiem	Bauskas rajona TA	Noorganizēto semināru skaits Dalībnieku skaits semināros	Uzņēmēji, ES fondi	2007-2013
1.3.2 Pieredzes apmaiņas organizēšana	Bauskas rajona TA	Noorganizēto braucieni skaits Dalībnieku skaits	Uzņēmēji, ES fondi	2007-2013
1.4 Standartu un kvalitātes ieviešana tūrisma pakalpojumu sniedzēju uzņēmumos, u.c.				
1.4.1 Pakalpojumu sniedzēju sertificēšana, kvalitātes sertifikātu iegūšana	Viesnīcu un restorānu asociācija, Lauku Ceļotājs, TKI	Sertificēto uzņēmumu skaits Kvalitātes sertifikātu skaits	Uzņēmēji	2007-2013
1.4.2 Ieteikumu (rokasgrāmatu) izstrāde par kvalitāšu pakalpojumu veidošanu un sniegšanu	Bauskas RP	Izstrādāto materiālu skaits	ES fondi	2007-2013
1.5 Standartu un kvalitātes uzturēšana tūrisma pakalpojumu sniedzēju uzņēmumos				
1.5.1 Regulāri tūrisma pakalpojumu sniedzēju uzņēmumu apsekošana	TIC	Apsēkoto uzņēmumu skaits	TIC budžets	2007-2013
1.5.2 Regulāra standartu un sertifikātu atjaunošana	Uzņēmēji	Atkārtoto sertifikātu skaits	Uzņēmēji	2007-2013
1.5.3 Konkursu rīkošana tūrisma pakalpojumu sfēras uzņēmumiem	TIC, Bauskas RP	Konkursā pieteikušos uzņēmēju skaits	TIC, Bauskas RP budžets	2007-2013

4.2. Rīcība: Attīstīt ilgtspējīgus tūrisma produktus un pakalpojumus

Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgās institūcijas	Indikatori (rezultatīvie rādītāji)	Finansējuma avoti	Laika periods
2.1 Mācības par tūrisma produkta un pakalpojuma veidošanu				
2.1.1 TIC un pašvaldību darbinieku apmācības	TIC, pašvaldības	Apmācīto darbinieku skaits	TIC budžets Pašvaldību budžets	2007-2013
2.1.2 Tūrisma pakalpojumu sniedzēju apmācības	TA	Noorganizēto semināru skaits Dalībnieku skaits semināros	Uzņēmēji, ES fondi	2007-2013
2.2 Labās prakses piemēru popularizēšana Bauskas raj. tūrisma pakalpojumu sniedzējiem				
2.2.1 Semināri, pieredzes apmaiņas organizēšana	TA	Noorganizēto semināru, pieredzes apmaiņu skaits	Uzņēmēji, ES fondi	2007-2013
2.2.2 Brošūru izstrāde par labās prakses piemēriem	Bauskas rajona padome, TIC	Izdoto brošūru skaits	ES fondi	2007-2013
2.2.3 Semināru, kursu organizēšana par vides sakārtošanu, dabai draudzīgu saimniekošanu, viesmīlību, u.c.	RP, TA, biedrības	Noorganizēto semināru skaits Dalībnieku skaits semināros	Uzņēmēji, ES fondi	2007-2013
2.3 Pasākumu kā tūrisma produkta veidošana				
2.3.1 Uz tradīcijām balstītu pasākumu un svētku organizēšana	Pašvaldības, uzņēmēji	Ilgadējo pasākumu skaits Pasākuma apmeklētāju skaits	Pašvaldību, uzņēmēju līdzekļi	2007-2013
2.3.2 Savlaicīga pasākumu reklāma, masu medijos	Pasākumu organizētāji	Reklamēto pasākumu skaits	Pasākumu organizētāju līdzekļi	2007-2013
2.3.3 Plakātu, afišu, programmu izdošana	Pasākumu organizētāji	Plakātu, afišu, programmu skaits	Pasākumu organizētāju līdzekļi	2007-2013
2.3.4 Sadarbības veidošana ar bijušo izplatītājiem	Pasākumu organizētāji	Noslēgto līgumu skaits	Pasākumu organizētāju līdzekļi	2007-2013
2.4 Kultūras un dabas resursu saglabāšana, atjaunošana un ilgtspējīga izmantošana jaunu tūrisma produktu, pakalpojumu izveidošanai				
2.4.1 Atbalstīt kultūras pieminekļu - tūrisma objektu restaurāciju, rekonstrukciju un uzturēšanu	Pašvaldības	Restaurēto, rekonstruēto objektu skaits	ES fondi, pašvaldību, objektu apsaimniekotāju līdzekļi	2007-2013

2.4.2	Regulāri izvērtēt prioritāros kultūras un dabas pieminekļus un aktivitātes to saglabāšanā, atjaunošanā un attīstīšanā	Kultūras pieminekļu inspektors, TIC, Bauskas rajona padome	Izveidots saraksts	TIC, Bauskas RP	2007-2013
2.4.3.	Dabas un kultūrvēsturiskā tūrisma attīstības pasākumu plānošana dabas parka „Bauska” teritorijā, Skaitliskā u.c.	Bauskas rajona padome, pašvaldības, TIC	Dabas parka „Bauska” dabas aizsardzības plāns	ES fondi, Bauskas RP budžets	2007
2.4.4.	Ieteikumu (rokasgrāmatu) izstrāde par kvalitatīvu un ilgtspējīgu kultūras un dabas pieminekļu restaurāciju, rekonstrukciju, uzturēšanu un apsaimniekošanu.	Kultūras pieminekļu inspektors	Izstrādāti ieteikumi	ES fondi	2007-2013
2.4.5.	Teritoriju apsaimniekošanas un reģenerācijas plānu izstrāde tūrisma teritorijām u.c	Pašvaldības, objektu apsaimniekotāji	Izstrādāts plāns	ES fondi, pašvaldību līdzekļi	2007-2013
2.4.6.	Atjaunot zivju resursus	Bauskas MMB	Atjaunoto zivju resursu daudzums	Biedrības, ES fondi	2007-2013
2.5 Veicināt un atbalstīt „brīvo nišu” pakalpojumu attīstību					
2.5.1	Apzināt “brīvās nišas” tūrisma nozarē	TIC, Pašvaldības	Izveidots saraksts	TIC budžets	2007-2013
2.5.2	Publicēt “brīvo nišu” sarakstu medijos	TIC, Pašvaldības	Publikāciju skaits masu medijos Aizpildīto nišu skaits	TIC, pašvaldību budžets	2007-2013
2.5 Veicināt starpsezonas un inovatīvu tūrisma pakalpojumu, objektu, produktu izveidošanu					
2.5.1	Gadskārtēju konkursu organizēšana, TIC speciālistu piedalīšanās dažādu konkursu vērtēšanas komisiju sastāvā	Bauskas RP, TIC	Noorganizēto konkursu skaits Dalība konkursu komisijās	Bauskas RP līdzekļi, TIC budžets	2007-2013
2.5.2	Labāko piemēru popularizēšana bukletos, mājas lapā	TIC, Bauskas RP, pašvaldības	Publikāciju un piemēru skaits	TIC budžets, ES fondi	2007-2013
2.5.3	Cenu atlaizu sistēmas veidošana dažādām grupām (ģimenes, grupu, pensionāru biļetes utt)	Uzņēmēji	Objektu skaits, kurās ir cenu atlaides	Uzņēmēji	2007-2013
2.5.4.	Izpētīt kopējās rajona biļetes vai kartes ieviešanas nodertīgumu	TIC	Atskaite par izpēti jānotiek	TIC budžets, ES fondi	2007-2008

4.3. Rīcība: Atūstīt rajona tūrisma statistikas un pētījumu sistēmas izveidi

Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgās institūcijas	Indikatori (rezultatīvie rādītāji)	Finansējuma avoti	Laika periods
3.1 Esošo, pieejamo statistikas sistēmu izpēte un atlase				
3.1.1 Apmācību, pieredzes apmaiņas braucieni organizēšana TIC un pašvaldību speciālistiem	TIC, Bauskas RP	Apmācību, pieredzes apmaiņas braucieni skaits	TIC, Bauskas RP budžets, ES fondi	2007-2008
3.1.2 Statistikas sistēmu izpēte un atlase	TIC, Bauskas RP		TIC, Bauskas RP līdzekļi, ES fondi	2007-2008
3.2 Statistikas sistēmas izstrāde				
3.2.1 Ieteikumu izstrāde statistikas un pētījumu datu apkopšanai no tūrisma pakalpojumu sniedzējiem, pašvaldībām	TIC, Bauskas RP	Izstrādāti ieteikumi	ES fondi	2007-2008
3.2.2 Procedūru (anketu) izstrāde datu iegūšanai	TIC	Izstrādāta anketa	ES fondi	2007-2008
3.2.3 Programmatūras izveidošana, apgušana	Bauskas RP	Izveidota programma, apmācīto cilvēku skaits	ES fondi	2008-2009
3.3 Statistikas sistēmas ieviešana un uzturēšana				
3.3.1 Tūrisma pakalpojumu sniedzēju apmācības, konsultēšana par statistikas sistēmu	TIC, Bauskas rajona padome	Apmācīto, konsultēto cilvēku skaits Noorganizēto apmācību, konsultāciju skaits	ES fondi, uzņēmēju līdzekļi	2007-2013
3.3.2 Regulāra datu apkopšana, apstrāde, analīze	TIC, Rajona padome	Apstrādāti dati	TIC, Bauskas RP līdzekļi	2008-2013
3.3.3 Gada pārskata izdošana	Rajona padome	Gada pārskats	TIC budžets	2007-2013
3.4 Dažādu tūrisma pētījumu izstrāde				
3.4.1 Nepieciešamo pētījumu apzināšana	TIC, Bauskas rajona padome	Izveidots pētījumu saraksts	TIC budžets	2007-2008
3.4.2 Pētījumu izstrāde, iesaistot sabiedrību, mācību iestādes u.c. speciālistus	TIC	Izstrādāto pētījumu skaits	ES fondi	2007-2013

4.4. Rīcība: Attīstīt informācijas pieejamību un aprītes sistēmu, veikt rajona tūrisma mārketingu

Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgās institūcijas	Indikatori (rezultatīvie rādītāji)	Finansējuma avoti	Laika periods
4.1. Uzturēt esošo, kā arī attīstīt jaunu vietējā un starptautiskā mēroga sadarbību tūrisma nozarē				
4.1.1 Nodrošināt Bauskas rajona tūrisma interešu pārstāvēniecību - ZPR tūrisma darba grupā, Bauskas tūrisma konsultatīvajā padomē, Zemgales tūrisma asociācijā, Bauskas rajona tūrisma asociācijā, Lattūrinfo, TAVA u.c.	TIC, Bauskas rajona TA, Bauskas RP	Apmeklēto darba grupu, sežu skaits	TIC, Bauskas rajona TA budžets	2007-2013
4.1.2 Izstrādāt, kā arī iesaistīties Bauskas rajona tūrisma attīstību veicinošos projektos	Pašvaldības, biedrības, TIC	Apstiprināto projektu skaits	Pašvaldību, ES fondi	2007-2013
4.1.3 Veicināt sadarbību starp Latvijas un Baltijas TIC(iem)	TIC	Tikšanās un projektu skaits	TIC budžets	2007-2013
4.1.4 Sadarbības veidošana ar masu medijiem	TIC	Informācija masu medijos (skaits)	TIC budžets	2007-2013
4.1.5 Sadarbības veidošana ar tūrisma aģentūrām un tūroperatoriem	TIC, uzņēmēji	Noslēgto līgumu, vienošanos skaits	TIC, uzņēmēju budžets	2007-2013
4.1.6 TIC darbinieku apmācības par mārketingu, informācijas apkopošanu, vākšanu un izplatīšanu	TIC	Iegūto sertifikātu, apliecību skaits Apmeklēto apmācību skaits	TIC budžets	2007-2013
4.1.7 Veicināt mācību iestāžu un tūrisma pakalpojumu sniedzēju sadarbību (prakses un kvalifikācijas celšanas nodrošināšana)	TIC, uzņēmēji, mācību iestādes	Noslēgto sadarbības līgumu skaits	Uzņēmēju, mācību iestāžu, ES fondi	2007-2008
4.2 Bauskas rajona tūrisma iespēju prezentēšana				
4.2.1 Tūrisma īsziņu sagatavošana, izdošana un izsūtīšana	TIC	Sagatavoto īsziņu numuru skaits	TIC budžets, ES fondi	2007-2013
4.2.2 Rajona tūrisma bukleta sagatavošana un izdošana	TIC, Bauskas RP	Izdotā bukleta apjoms, valodu skaits	TIC, Bauskas RP budžets, ES fondi	2007-2013
4.2.3 Regulāra tūrisma mājas lapas (www.tourism.bauska.lv) uzturēšana un pilnveidošana	TIC	Ievadītās informācijas apjoms	TIC budžets, ES fondi	2007-2013

4.2.4	Nodrošināt Bauskas rajona tūrisma piedāvājuma, produkta pārstāvniecību valsts, starptautiskajos prioritārajos un augsti prioritārajos tūrisma gadatirgos, konferencēs, semināros, darba biržas	TIC, TA, uzņēmēji	Apmeklēto gadatirgu, semināru, kontaktbiržu, semināru skaits	TIC budžets, uzņēmēju līdzekļi, ES fondi	2007-2013
4.2.5	Organizēt tūroperatoru, masu mediju vizītes uz rajona tūrisma objektiem, produktiem	TIC, TA	Noorganizēto vizīšu skaits	TIC, uzņēmēju līdzekļi, ES fondi	2007-2013
4.2.6	Veicināt prezentatīvo materiālu izgatavošanu pozitīva Bauskas rajona tūrisma tēla uzturēšanai	TIC, Bauskas RP, uzņēmēji, pašvaldības	Prezentācijas materiālu veidu skaits, daudzums	TIC, pašvaldību, uzņēmēju līdzekļi, ES fondi	2007-2013
4.2.7	Regulāra informācijas aktualizēšana www.latviatourism.lv	TIC	Ievadīta informācija	TIC budžets	2007-2013
4.2.8	Tūrisma foto un video bāzes veidošana	TIC, Bauskas RP, pašvaldības, uzņēmēji	Fotogrāfiju skaits, sagatavoto video materiālu skaits	TIC, Bauskas RP, pašvaldību, uzņēmēju līdzekļi	2007-2013
4.2.9	Kvalitatīvu tūrisma karšu iepirkšana, veidošana un izdošana	TIC, Bauskas RP, pašvaldības	Izgatavoto, iegūto karšu skaits	TIC, pašvaldību līdzekļi, ES fondi	2007-2013
4.2.10	Nodrošināt sabiedrības informētību par tūrisma attīstību un pakalpojumiem rajonā un valsts masu medijos, Internetā	TIC, pašvaldību un rajona masu mediji	Informāciju skaits masu medijos	TIC budžets, ES fondi, masu mediji	2007-2013
4.2.11	CD, prezentāciju izveidošana par tūrisma iespējām rajonā	TIC, Bauskas RP	Izgatavoto CD, prezentāciju skaits	TIC, pašvaldību, līdzekļi, ES fondi	2007-2013
4.2.12	Regulāra informācijas apkopošana, apstrāde un izplatīšana par rajona tūrisma iespējām (TAVA, ZPR, ZTA, LC, Jāņa sētas, izdotajos ceļvežos) izdotajos tūrisma materiālos	TIC	Sagatavoto informācijas vienību skaits	TIC budžets	2007-2013

4.5. Rīcība: Attīstīt tūrisma infrastruktūru un drošu vidi

Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgās institūcijas	Indikatori (rezultatīvie rādītāji)	Finansējuma avoti	Laika periods
5.1 Bauskas rajona TIC darbības nodrošināšana un uzturēšana atbilstoši TIC nolikumam				
5.1.1. Bauskas rajona TIC darbības nodrošināšana un uzturēšana atbilstoši TIC nolikumam	Bauskas RP	Darbinieku skaits, piešķirtais budžets, TIC darba plāns	Bauskas RP	2007-2013
5.2 Veicināt tūrisma infrastruktūras attīstību				
5.2.1. Veicināt tūristu taku, veloseliņu, ūdens tūrisma maršrutu izveidi un marķēšanu, autoceļu uzlabošanu un uzturēšana pienācīgā kārtībā	Pašvaldības, biedrības, uzņēmēji	Taku un maršrutu skaits, uzstādīto marķējumu skaits	Pašvaldību, uzņēmēju līdzekļi, ES fondi	2007-2013
5.2.2. Izstrādāt tehniskos projektus veloseliņu infrastruktūras attīstībai, velosipēdu novietņu, autostāvvietu un sabiedrisko tualetu izbūvei, teritorijas labiekārtošanai	Pašvaldības	Izstrādāts tehniskais projekts	Pašvaldību līdzekļi, ES fondi	2007-2013
5.2.3. Veicināt kempingu, jauniešu mītnu u.c. naktsmītnu izveidošanu, kas piemēroti tūristu grupu uzņemšanai	Pašvaldības, uzņēmēji	Izveidoto mītnu skaits Vietu skaits mītnē	Uzņēmēji, ES fondi	2007-2013
5.2.4. Izstrādāt projektu par Interneta kiosku, audio gidu izvietojumu tūrisma objektos	Bauskas RP, objektu apsaimniekotāji	Izstrādāts projekts	Bauskas RP līdzekļi, ES fondi	2007-2013
5.2.5. Izveidot un uzturēt vienota parauga informatīvos stendus un norādes	TAVA, uzņēmēji	Informatīvo stendu un norāžu skaits	Valsts, uzņēmēju līdzekļi, ES fondi	2007-2013
5.2.6. Labiekārtot un uzturēt atpūtas vietas pie ūdeņiem (peldvietas u.c.)	Uzņēmēji, biedrības	Labiekārtoto vietu skaits	Uzņēmēju līdzekļi, ES fondi	2007-2013
5.2.7. Nodrošināt kārtību un drošību pie tūrisma objektiem, pasākumos un tūristu koncentrācijas vietās	Pašvaldības, objektu apsaimniekotāji	Nodrošināta kārtībā objektā	Pašvaldību, apsaimniekotāju līdzekļi	2007-2013
5.2 Veicināt tūrisma pakalpojumu un objektu pieejamību dažādām sociālām grupām (cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, pensionāriem, bērniem, grūtniecēm, skolēniem u.c.)				
5.2.1. Veikt izpēti un popularizēt labākos piemērus	TIC, Bauskas RP	Labāko piemēru skaits, informācija masu mēdijos	TIC budžets, ES fondi	2007-2013

5.2.2.	Atbilstošas infrastruktūras izveide sociālām grupām	Uzņēmēji, pašvaldības	Izveidoto vietu skaits	Uzņēmēju līdzekļi, ES fondi	2007-2013
5.2.3.	Veicināt tūrisma objektu apsaimniekošanas un labiekārtošanas plānu izstrādi un ieviešanu	Uzņēmēji, objektu apsaimniekotāji	Izstrādātu plānu skaits	Uzņēmēju līdzekļi, ES fondi	2007-2013
5.3 Atbalsīt tūrisma objektu restaurāciju, rekonstrukciju un uzturēšanu					
5.3.1.	Atbalsīt tūrisma objektu restaurāciju, rekonstrukciju un uzturēšanu	Pašvaldības, objektu apsaimniekotāji	Restaurēto, rekonstruēto objektu skaits	Pašvaldību līdzekļi, ES fondi	2007-2013

4.6. Tūrisma attīstības stratēģijas un Rīcības plāna atjaunošanas, izstrādes, īstenošanas un izvērtēšanas kārtība

Par Bauskas rajona tūrisma attīstības stratēģijas regulāru atjaunošanu, izstrādi un īstenošanu ir atbildīga Bauskas rajona padome. Par ikgadēja Rīcības plāna izstrādi un īstenošanu ir atbildīgs Bauskas rajona TIC.

Tūrisma attīstības stratēģijas un Rīcības plāna ieviešanas izvērtēšanu organizē Bauskas rajona TIC sadarbībā ar Bauskas rajona padomes Attīstības un plānošanas nodaļu, iesaistot nozares un politikas plānošanas ekspertus.

Rīcības plāna izvērtēšana notiks reizi gadā. Bauskas rajona TIC sagatavos pārskatu par rajona tūrisma attīstību un Rīcības plāna ieviešanu, kuru iesniegs izskatīšanai Bauskas rajona padomes Attīstības un plānošanas nodaļai, kas to izvērtēs un nepieciešamības gadījumā iesniegs priekšlikumus veikt grozījumus stratēģijā vai Rīcības plānā Bauskas rajona padomes Attīstības komitejai. Minētais pārskats vienlaikus būs informatīvs ziņojums par rajona tūrisma attīstību un stratēģijas ieviešanas gaitu.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA

1. Bauskas pilsētas tūrisma attīstības un mārketinga stratēģija 2006.-2011.gadam;
2. Bauskas rajona teritorijas plānojums 2003.-2015.gadam grozījumi;
3. Bauskas rajona tūrisma attīstības stratēģija 2002-2005.gadam;
4. Latvijas Tūrisma attīstības programma 2006-2008.gadam;
5. Tūrisma likums (1998);